

DETTE GJØR SNUS MED DEG

s. 11

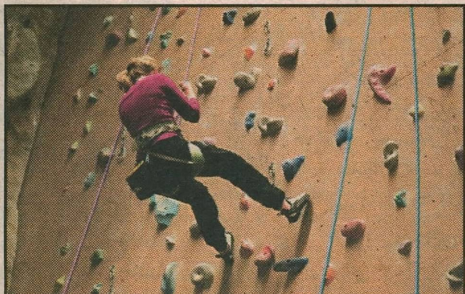
CHRISTEL MISUND DOMAAS

TAR ET OPPGJØR MED TILBUDET AV GLUTEN- OG LAKTOSEFRI MAT I KANTINENE

s. 6-7

VI SER TILBAKE PÅ STUDENTPARLAMENTETS FØRSTE SEMESTER: LES OM HVA REPRESENTANTENE DINE HAR GJORT FOR DEG
SIDE 8

I EN TYNN TRÅD: UTROPIA BLE MED PÅ KLATREKURS

SIDE 18

DRA PÅ TEATER FOR Å SE AMADEUS OG OPPDAG HVORFOR HAN ER EN AV DE STØRSTE KOMPONISTENE NOENSINNE

SIDE 20

AURORA KINO LEI SPAGGA DIEVA OG FILBMA «GÁKTI JA KILTA» ČÁJEHUVVUI VUOSTTÁŠ GEARDDE. FILBMA LEI OASSIN ÁLTTÁ SÁMI FESTIVALAS
SIIDU 23

LEDER

IDA ELISE STRØM
ANSVARLIG REDAKTØR
ANSVARLIG@UTROPIA.NO

SNUSER DU?

Det er utrolig mange både studenter og ikke-studenter som snuser. Hvis en ser på bakken omkring på campus, i byen eller hvor som helst, kan en kanskje kalle snus for den nye tyggisen? Det er i hvert fall snusklumper og gamle snusposer over alt. Og i en vanlig forelesning ligger snusboksene like tett i tett som telefonene på bordene i forelesningssalene. Jeg har ikke sett noe statistikk, men jeg tør påstå at det er et meget høyt antall både mannlige og kvinnelige studenter her på Universitetet som snuser. Kanskje er du en av de?

Men vet du egentlig hva snus gjør med kroppen? Det fins fortsatt ikke så mye vitenskap i forhold til skadevirkningen av snus. Det ønsket masterstudent Ina Isabella Høiland å gjøre noe med. Hun syns at det var rart at vi fortsatt ikke har noe særlig forskning på snus, og hva det fører til. Derfor satt hun i gang et forskningsprosjekt for å finne ut hva nikotinet gjør med kroppen til snusere. Hva hun har funnet ut, kan du lese mer om i vår forskningsspalte, Revolutinary Research, på side 15.

Videre kan vi også friste med Mozart, reinsdyr, allergivennlig mat, olje og alger, lynkurs i søknadsskriving, diktkveld, skimaraton, klatrekurs, og en artikkel på samisk – bare for å nevne noe av det du kan lese om i denne utgaven av studentavisa.

I Utopia er vi rundt 50 studenter som jobber for å gjøre studentavisa best mulig. Med utgivelse annenhver uke, legger vi ned ekstremt mye jobb for å gi deg et bredt utvalg varierte nyheter fra UiTs ulike campuser i Troms og Finnmark. Vi tar alltid for oss et bredt antall ulike saker, og håper at vi med vårt utvalg kan tilby noe for en hver smak. Vi har lenge skrevet artikler både på norsk og engelsk, og i denne utgaven kan vi med stolthet også presentere vår første artikkel skrevet på samisk!

God lesning!

PFU Pressens Faglige Utvalg: (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund. Organet behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Rådhusgt. 17, postboks 46 sentrum, 0101 Oslo. Telefon: 22405040. Utopia arbeider etter reglene i vær varsomplakaten for god presseskikk. Den som føler seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

UTROPIA

ANSVARLIG REDAKTØR:
IDA ELISE STRØM
ANSVARLIG@UTROPIA.NO

FOTOREDAKTØR:
OLGA SHAVRINA
FOTO@UTROPIA.NO

TRYKK:
NR1 TRYKK TROMSØ

BESØKSADRESSE:
UNIVERSITETET I TROMSØ
TEORIFAGBYGGET 2 - 2.138
TELEFON: 77 62 09 60

WEB: WWW.UTROPIA.NO

E-POST: REDAKSJON@UTROPIA.NO

POSTADRESSE:
UTROPIA - STUDENTAVISA I
TROMSØ OG FINNMARK
UNIVERSITETET I TROMSØ/
HOVEDGÅRDEN
9037 TROMSØ

KULTURREDAKTØR:
EDMUNDO QUINONEZ
KULTUR@UTROPIA.NO

LAYOUTANSVARLIG:
TERJE PETTER LEIROS
LAYOUT@UTROPIA.NO

NYHETSREDAKTØR:
MAGDALÉNA BUDÍNOVÁ
NYHETER@UTROPIA.NO

**ØKONOMI- OG
ANNONSEANSVARLIG:**
LENE OLIVE SEDOLFSEN
ANNONSE@UTROPIA.NO

FINNMARKSREDAKTØR:
STIAN SÆTERMO
ALTA@UTROPIA.NO

NETTREDAKTØR:
CAMERON THOMPSON
CAMERON@UTROPIA.NO

BILDESPELIAL: REINSDYR

Les oss på utropia.no
Neste utgave kommer
onsdag 5. mars

FORSIDEBILDER:

HOVEDSAK OPPE:

INA ISABELLA HØILAND

HOVEDSAK NEDE:

ERIK IVERSEN

BILDER NEDE, F.V.:

ERIK IVERSEN, MAGDALENA HESTHOLM, GISLE BJØRNEBY/HT, PRESSEFOTO

EN STOR TAKK TIL UTROPIAS FRIVILLIGE:

JOURNALISTER:

A.R. TESCHNER
ALEXI SMIRNOV
ANDREJ SAGAJDAK
BJARTE AARMO LUND
CHRISTINA DAVRIL
ELZA BÖRÖNDY
EMMA JENSEN
ERIK IVERSEN
ESTHER HEINECKE
FRANCESCO POGLIANO
IDA BING
JENS JØRUND TYSSDAL
KATHARINA REIMER
MATTHEW LYNCH
PATRICK STOLL
SARA LUPINI
SARAH ELYADARI
SIMON STEINNES

SIWEN HUANG

TIINA-MAARIA LAIHI
TIMME ELLINGJORD

FOTOGAFER:

ALEJANDRO BERRIO
ARNE WITTE
DANIEL ALTMANN
EIRA TRIGUERO
ELLE MARI DUNFJELL OSKAL
ERIK IVERSEN
IDA BING
MAGDALENA HESTHOLM
SIWEN HUANG
TIMME ELLINGJORD

ILLUSTRATØRER:

EIRA TRIGUERO
MATEUSZ MOTYKA

KORREKTURLESERE:

CHELSEA MACKAY
CHRISTINA SOFIA LARSEN
ELLEN DOBROWOLSKI
ERIK IVERSEN
IDA BING
KARI AMICK
SIMON STEINNES
THEA VINGE

LAYOUTMEDARBEIDERE:

KATHARINA REIMER
MARTHE BÅRDSSEN
TIINA-MAARIA LAIHI

OVERSETTER:

INGER MARET EIRA

KAPPLØP I STORGATA (OH, THE REINDEERITY!)

SE ARTIKKEL S. 21

ALLE BILDER: EIRA TRIGUERO

Utropia for

35 år siden

1979: Utropia skriver om at oppslutningen om høstens kroer og møter viser at Studentersamfunnet igjen har blitt hva det en gang var, studentenes viktigste forum for politisk kamp, og at kroene er et bra sted å tilbringe lørdagskvelden.

10 år siden

2004: Utropia skriver at studentene flykter. Til tross for 40 000 flere studenter på landsbasis, har Universitetet i Tromsø færre studenter i 2004 enn i 1997.

StudentUKA 2015 - Festival for the whole city

Planning for next year's festival is already in full swing, and volunteers are always welcome.

TEKST: TIINA-MAARIA LAIHI
FOTO: OLGA SHAVRINA
NYHETER@UTROPIA.NO

For the past ten years or so, every other February, Tromsø has exploded with concerts, shows and other cultural events to celebrate the new semester and to get the students to explore the city during the StudentUKA festival.

Similarly to DebutUKA, the yearly semester kick-off festival for new and old students, StudentUKA depends heavily on involving students in organizing and realizing the festival. It's an event made by students for the students.

Now the planning and organizing for the next year's event is slowly getting started, and the organizers want it to be better than ever.

"We're lucky to get to do this, to do something for the students in our own way," says Ida Morgenstjerne (21), the new leader of the StudentUKA i Tromsø board. The organization hopes to co-operate with the Student parliament, the Student Organization, and the student house Driv.

At this time they are only represented in the election committee for the board of the student week but they are not an active part of management

WE THINK IT'S IMPORTANT TO ALSO GIVE SOMETHING BACK TO THE TOWN.

As of this writing, the board is still looking for new coordinators in charge of the Public Relations and Events Coordinating.

"Maybe people are afraid of the

Ida Morgenstjerne (21) and Sigbjørn Svalestuen (22) look forward to do something for students in their own way

responsibility, that is too much, but we all help each other in the board," Morgenstjerne reminds.

Something for Everyone

Morgenstjerne, who has been leading the board and the planning process since last fall, says that the plan is to include not only the students but the whole community in Tromsø.

"University has a big presence in the city and we think it's important to also give something back to the town. That's why we're planning many kinds activities, from concerts and musical events to courses and lectures, and we want to include all the student groups."

The current board is also planning

to bring back the revue show from StudentUKA's early years in order to make the festival even more interesting to a wider audience.

Children in the university daycare will be included, as the board has a member for planning a "LittleUKA". LittleUKA will include special activities for children in the university daycare, ensuring children can participate in the festival, too.

Looking for Volunteers

While the festival is still almost a year away, the planning and organizing started already last year. There had originally been some talk about trying to organize the festival for this year too, but the board eventually decided against it.

"In order to make it as good as we wanted, we needed more time!" Morgenstjerne says and adds that while most of the board is still fairly new, they are all learning a lot from the process.

"But there's still a lot of work to be done!"

"We really want to do this properly, and the point is to make the program accessible for everyone. Getting as many people as possible involved is part of that," says Sigbjørn Svalestuen (22), the volunteer coordinator.

"We haven't made any final decisions yet, but there's going to be some great benefits for volunteers too. Lots of new friends and experiences, for sure. Usually there's

been a volunteer party and a letter of recommendation involved too."

The active recruiting for volunteers starts in the fall semester, but Morgenstjerne and Svalestuen both encourage interested people to get in touch.

"And international students are more than welcome to volunteer too," confirms Morgenstjerne. "It's going to be like a big family!"

INTERESTED IN STUDENTUKA?

CONTACT THE BOARD AT:
UKASTYRET@GMAIL.COM OR
FIND THEIR PAGE ON FACEBOOK
'STUDENTUKA I TROMSØ'

**Trenger du noen
å snakke med?**

DEN NORSKE KIRKE / UNIVERSITETET I TROMSØ

Tor Stranda: 91342023
Leif Bremer: 97007193

student-
prestene

Norsk-russisk samarbeid på tvers av grensene

I disse dager er Norges nordområdesatsing noe man ofte hører noe om, for ja, det skjer faktisk svært mye på dette området. 11.-12. februar har det vært arrangert et entreprenørskapsprogram for norske og russiske studenter ved Norges Arktiske Universitet, UiT.

TEKST OG FOTO:
TIMME ELLINGJORD
NYHETER@UTROPIA.NO

Prosjektet, som er i regi av Norsk-Russisk Handelskammer (NRCC), har med seg i overkant av 20 ungdommer fra Russland og Norge. De russiske studentene kommer stort sett fra Murmansk, og representerer de russiske utdanningsentrene "Murmansk statlige teknologiske universitet" og "Murmansk akademi for økonomi og ledelse". Selv om de fleste norske deltagerne i all hovedsak kommer fra UiT, finner vi også deltagere fra UiA, samt sentrale Oslo skoler som BI og MH.

Som prosjektleder Jørn Tverseth ved NRCC sier, så er programmet i all hovedsak finansiert av Utenriksdepartementet, men det jobbes også tett med andre samarbeidspartnere som Sparebank 1 Nord-Norge og NHO.

— Målet er å styrke norsk-russisk nærings samarbeid på lang sikt. På kort sikt arbeider selvsagt Norsk-Russisk Handelskammer med mange tiltak. Det er viktig å starte med de unge for å få til et slikt samarbeid.

Deltakerne får både foredrag fra bedrifter og Universitetet. Hovedoppgaven til studentene er et casearbeid for Sparebanken Nord-Norge og deres russiske datterbank North West 1 Alliance Bank. Her skal man lage en forretningsplan for lån hos bankene for en opp-

Prosjektet, som er i regi av Norsk-Russisk Handelskammer (NRCC), har med seg i overkant av 20 ungdommer fra Russland og Norge. Målet er å styrke norsk-russisk nærings samarbeid på lang sikt. På kort sikt arbeider selvsagt Norsk-Russisk Handelskammer med mange tiltak.

drettsbedrift. Deltakerne får for øvrig også markedsinformasjon om Norge og Russland, slik at de kan bli fremtidige næringsaktører i de samme landene.

Jeg tok en prat med noen av studentene etter et av foredragene, og fikk noen ord med Inger Beate Torvnes, som tar en master i Innovasjon og kunnskapsutvikling ved Universitetet i Agder, samt Thomas Benkholt University, som studerer entreprenørskap i Tromsø. Begge studentene er enige om at det er et spennende prosjekt, især med at

man kommer innpå nye kulturer. Hele prosjektet er på mange måter behjelpelig med å bli kvitt fordommer. Studentene understreker likevel at det til dels har vært utfordrende, spesielt språkvansker, men også kulturelle forskjeller. Som Inger Beate poengterer, så kan det fort bli litt kulturkræs. Nordmenn er gjerne litt flinkere til å tenke utenfor boksen, mener hun, mens russerne oftere tenderer til å være mer eller mindre strømlinjeformet. På spørsmål om det er noen av de to som kunne tenkt seg å jobbe videre mot Russland, så er svarene litt

vagere. Studentene har hørt flere ting om det å starte opp bedrifter i Russland, mange av dem negative, men stort sett er man enige om at det er fullt mulig å satse. Thomas studerer entreprenørskap med særlig fokus på nordområdene, og mener derfor det er viktig å få kjennskap til Russland; man slipper bare ikke unna en slik stor og viktig partner i nord. Inger Beate har derimot ingen planer om å søke seg mot Russland, hun er rett og slett med fordi det hele bare høres spennende ut, og fordi hun ble introdusert for programmet under

Ungt Entreprenørskap.

Programmet avholdes for øvrig også til neste vår, denne gangen mellom det Arkhangelsk-baserte universitetet NARFU og Norges Arktiske Universitet. De som er interessert i å delta på programmet oppfordres til å ta kontakt med universitetets kontaktperson, Jens Revold ved Norges Fiskerihøgskole. Det er ingen spesielle opptakskrav for programmet, men det forutsettes at studentene har en genuin næringslivsinteresse, og kanskje spesielt til denne regionen. □

University of Tromsø students have gathered by the statue of Mahatma Gandhi to show their support to the peaceful protesters that are not tolerating Viktor Yanukovich's presidency in Ukraine. The session was a private initiative with the main purpose of promoting the importance of non-violent approach in the political field. The event congregated around 40 people with a variety of nationalities, who displayed their solidarity to the officials, students, journalists and activists that besides the known difficulties of continuing the demonstrations, still endure their dissatisfaction towards the flawed governmental system in a country of extremely high potential of progress.

The event was also created on FB and was called 'No, thanks' to political violence in Ukraine.

Text: Andrej Sagaidak; Photo: Arne Witte; nyheter@utropia.no

Kampen mot v

Symptomer ved laktoseintoleranse og glutenallergi er rumling i magen, oppblåsthet, luft, diaré, mageproblemer, pusteproblemer og til og med hudproblemer. Hvordan kan man unngå dette når kokkene ved Teorifagskantina ikke vet hva som blir tilsatt maten?

Studentsamskipnaden har lovet at studenter med laktose og glutenintoleranser skal få et hverdags-tilbud på diettmat i hovedkantina ved UiT. Christel Misund Domaas, masterstudent i historie ved UiT synes ikke at lovnaden kan tas på alvor.

Hun har latt sin stemme bli hørt og sendte et leserinnlegg til samskipnaden med budskap om at tilbudet på glutenfri og laktosefri mat fortsatt er dårlig og tilfeldig. Hun fikk imidlertid en positiv respons fra Ellen Appelbom, forretningsjef i Norges arktiske studentsamskipnad, et par dager senere. Hun skrev til Domaas i slutten av januar at dette tilbudet endrer de på nå, og at hun skal ta opp saken med kjøkkensjefen ved Teorifagskantina.

Tomme løfter og uklare argumenter

Domaas har vært innom kantina et par ganger etter at hun mottok svaret fra samskipnaden; hun har sett på menyen og det har ved flere anledninger ikke vært et eneste tilbud som var laktose- og glutenfritt. Den ene gangen

da de faktisk skrev at en rett var laktosefri, hadde de tilsatt en saus som det var gluten og laktose i. Hun sier det at sausen inneholdt gluten og laktose ble etterpå rettet med penn. Hun har ved flere anledninger spurt de ansatte som serverer mat om hvilke deler av retten som har gluten i og laktose i seg:

— Hvis det er bare i sausen, så kan man jo la være å ha sausen på. Da spurte jeg om fisken, og hva den inneholder som gjør den uspiselig for meg, men det visste hun ikke. Så går de bak og spør kokken, og så får jeg som svar at han trodde det kun var mel i sausen og ikke i fisken. Og så tenker jeg – hvorfor vet de ikke hva retten inneholder? Eller er det eventuelt så mye halvfabrikat? Det er ikke vanskelig å lage en saus som er gluten- og laktosefri. Det er faktisk bare å bruke maisennamel i stedet for mel!

Domaas tror heller ikke at det er noen ekstra kostnader forbundet med å lage saus med maisennamel. — Man får akkurat samme resultat med maisenna. Og det er ikke

sånn at du må bestille fra en spesiell forretning for å få det til. Så penger er ikke poenget. Det skal likevel sies at det forekommer en viss kostnad med å leve på diettmat, og de som har glutenallergi får støtte fra NAV for å kunne kjøpe glutenfrie varer til spesialkosten. Veldig mange ting inneholder gluten. Men om man lager middagsretter med rent kjøtt eller fisk, kokte grønnsaker og en saus med maisenna, så er det ingen ekstra kostnader i tilberedelsen. Etter å ha fått en e-post der det står at "nå skal alt endres på", så tenker man «yes!», men så går det to dager, to uker, to måneder, og det skjer ingenting.

Da hun sa fra til personalet, som stod ute i kantina, at om det tilbudet skulle bli værende, hvorfor klarte de ikke å lage gluten- og laktosefri mat hver dag, svarte de henne at de har gitt beskjed til kokken. Uten at noe har endret seg. Ifølge Domaas har ikke samskipnaden noen argumenter for hvorfor det ikke står glutenfri mat på menyen hver dag. De svarer bare at kokken ikke har laget den typen mat akkurat denne dagen.

— Da tenker jeg at dette skyldes en fryktelig dårlig planlegging. Og i tillegg er det åpenbart at kokken ikke vet hva som finnes i maten! Hva med andre som har andre allergier, tør de å spise i kantina? Og så kan man jo spørre seg om kokken kanskje ikke har nok opplæring. Og hvis de bruker mye halvfabrikat, og kjøper mat som er ferdiglaget, er det klart at det gjør det vanskeligere å ha et slikt tilbud siden man ikke kan være sikker på hva den inneholder.

Kokkene på MH klarer

Domaas, som har studert i 6 år, sier at situasjonen alltid har vært det samme her ved denne kantina. På MH-fakultet har de glutenfri, laktosefri og til og med varm vegetarmat hver dag. Hvis man egentlig vil ha noe å spise som er glutenfritt og laktosefritt, så må man bort dit for å være sikker:

— Jeg spør meg selv om det er fordi de er leger, eller? I hvert fall klarer de jo å få det til, men man må gå bort dit hver dag for å spise og i tillegg stenger de en time tid-

ligere der enn her på Teorifagskantina. På MH har de tilbud hver dag, så hvorfor klarer de ikke å ha det på hovedkantina hver dag? Det er mest folk i Teorifagskantina, så etterspørselen etter diettmat burde jo være størst her.

På spørsmålet om hun kan tenke seg å betale litt ekstra dersom de skulle ha glutenfri mat på kantina hver dag, svarer hun «ja og nei». Hun sier at det hadde vært fint å ha det faste glutenfritilbudet, og forklarer hvor enkelt det er å koke laktosefritt og glutenfritt. Ifølge henne er problemet nødvendigvis ikke det at det skal koste mer, men at det skal koste mer fordi man ikke har planlagt godt nok.

— Jeg regner jo med at kantina gjerne planlegger mange uker frem i tid. Da skal det ikke være noe problem å se over menyen og for eksempel finne ut at «OK, dette har ikke gluten og laktose», også kan man eventuelt kombinere tre forskjellige retter til å lage noe tilbehør. Og eventuelt salat, saus med maisenna osv. Så egentlig skal det ikke koste mer, så lenge man planlegger litt. Og

— Fasttilbudet på gluten- og

Ellen Appelbom er bekymret for at det kastes for mye glutenfri tørrmat. Hun mener at det ville ha vært en god ide å undersøke hvor mange studenter som ikke kan spise mat med gluten og laktose i.

Ellen Appelbom, forretningsjef laktosefri varmmat så langt ikke

Etter klagen til Domaas snakket Appelbom med kjøkkensjefen på Teorifagskantina. Det ble avtalt at fasttilbudet må nå være på menyen hver dag. Da vi møtt henne den 14. februar og spurte om hvorfor tilbudet ikke ble fastsatt på menyen, sier hun at det skulle ha vært der og at hun er nødt til å dobbeltsjekke det:

— Det tilbudet har stort sett vært der, men vi var ikke flinke nok, og vi har gått glipp av noe. Det kunne ha gått uker, eller måneder uten at vi hadde tilbudet. Så har det kommet tilbake på menyen igjen, for så å bli borte igjen. Og der har vi jo problemet. Men vi skal ha tilbudet,

og vi skal ha det hver dag. Enkelt og greit.

Appelbom er enig i at på MH de er flinkere til å holde fram tilbudet på laktose- og glutenfri mat hver dag – også på vegetarmat. Brødtilbudet begge stedene er også uten laktose, bortsett fra panini som må varmes opp, fordi det er melkepulver i.

— Det skal selvfølgelig være et minimum med to retter til lunsj og middag og den ene skal være laktose- og glutenfri. Hvis vi faktisk ikke klarte å gjennomføre tilbudet ved Teorifagskantina, så må jeg bare beklage for det. Vi skal ha tilbudet. Når blir Appelbom spurt om hen-

Indmøllene

TEKST: MAGDALENA BUDINOVA

FOTO: ERIK IVERSEN

NYHETER@UTROPIA.NO

det regner jeg med at de gjør, det må de gjøre.

Det må komme en løsning snart. Det finnes sannsynligvis mange på universitetet som er gluten- og laktosetolerante. Domaas kjenner i hvert fall 4 personer. De spiser fast en gang i uka, men alle de med allergier tar med mat selv siden tilbudet i kantina ikke er til å stole på.

— Vi vet ikke om det er glutenfri meny på kantina den dagen eller ikke. Vi tør egentlig aldri å ta sjansen på om vi kan spise det som er i kantina den dagen. Og det ville jo ha vært veldig greit å slippe å lage mat selv en gang iblant. De andre tar nesten alltid med seg mat hjemmefra, eller drar hjem for å spise.

Domaas håper fortsatt på endringer, og sier at det hadde vært fint om hun kunne tro på samskipnaden at noe faktisk kommer til å skje. Hun vil gjerne tro at hun ikke blir lurt en gang til.

— De kunne bare starte med en fast dag. Jeg tror det hadde vært en hundre ganger så stor forbedring enn når du må gjette: er det i dag, eller er det ikke i dag at jeg kan kjøpe glutenfri mat? Hadde de bare sagt at diettmat skal selges på onsdager hadde man vært sikker på at «OK, onsdag er det et glutenfritt og laktosefritt tilbud», da visste du at

det er den ene gangen i uka at du slipper å lage mat. Jeg tror at om de hadde begynt med en fast dag, så kunne de kanskje jobbe litt utover de andre dagene. Som sagt får de jo tilbud på MH, hvorfor får de ikke det hit?

Livet med gluten- og laktoseintoleranse

Domaas beskriver hva det egentlig betyr å være laktose- og glutenallergisk. Symptomer går fra å være så oppblåst at man nesten eksploderer, til å være veldig syk:

— Ingen av de som tåler gluten og laktose dør av å spise en gluten- og laktosefri rett! Og nei, vi som har gluten- og laktoseintoleranse dør heller ikke av å spise mat med gluten eller laktose, men mange av oss blir såpass syke at vi ikke klarer å fungere resten av den dagen og kanskje heller ikke dagen etter! Du kan jo selv stå der med ultimatumet å spise gluten/laktose og bli så oppblåst at du nesten sprekker, får diaré, bli helt utmattet, få utslett. Og ha symptomer som varer i flere dager etterpå.

Det virker logisk at man foretrekker å være uten varm mat hele dagen på campus enn å tørre å spise mat som vil gi deg ubehagelige symptomer. Domaas sier at det er et problem for flere fordi det er også mange av vennene hennes som har samme type intoleranser. Det finnes jo tabletter som man

Christel Misund Domaas har begynt sin kamp for å få glutenfri og laktosefri mat fast på Teorifagkantina. Ifølge henne har ikke Sito noen argumenter for hvorfor det ikke står glutenfri mat på menyen hver dag.

kan ta når man spiser noe med laktose, men gluten er det verste. Etter å ha spist det kan man bli veldig dårlig.

Mennesker med denne sykdommen kan spise grønnsaker, kjøtt,

fisk, frukt osv. Man kan for eksempel steke kjøtt i olje i stedet for smør eller lage dampet laks med poteter, agurksalat og laktosefri rømme.

— Det enkleste er jo å lage en

middagsrett slik at du enkelt kan fjerne noen komponenter for å kunne spise den, som å bytte ut tilbehøret. Det er jo egentlig bare vanlig mat, men uten mel- og melkeprodukter. □

Laktosefri mat blir ordnet nå

Studentsamskipnaden, beklager seg over at fasttilbud på glutenfri og laktosefri mat ikke er holdt standard. Teorifagkantina lover nå at tilbudet blir ordnet.

TEKST: MAGDALENA BUDINOVA

FOTO: OLGA SHAVRINA

NYHETER@UTROPIA.NO

nes mening, om hvorfor det er mulig å gjennomføre laktose og glutenfritilbud på MH, men ikke ved Teorifagkantina, ønsker hun ikke åpenbart å kommentere på dette.

Kastes ut for mye mat

Utropia spør Appelbom om hva hun mener om at kokkene ved kantina ikke er inneforstått med hvilke retter som inneholder laktose, og hvilke retter som inneholder gluten:

— Jeg er helt enig i at man ikke skulle fått et slikt svar, selvfølgelig skal kokken vite hva som er i maten. Men detter er påstanden som Domaas kommer, at tilbudet er for

dårlig, kan jeg ikke sitte her og si. Jeg må snakke med kokken.

Hun sier at det ville ha vært bra og ikke vanskelig i det hele tatt å ha enkelte tiltak ved matserveringen, for eksempel at fisk blir servert i en pakke, og sausen i en annen pakke dersom det er laktose i sausen. Hun synes heller ikke at problemene med fasttilbudet av diettmat er knyttet til større kostnader, men påpeker at det kastes alt for mye glutenfrie tørrmatprodukter som selges i kantina:

— Vi ser at vi selger veldig lite av disse produktene, og det blir et problem hvis du kaster for mye

mat. Det er dyrt. Nå prøver man å produsere mindre basert på at det selges så lite. Vi må finne balansen fordi å kaste så mye er uetisk og dyrt. Men angående varm mat så forstår jeg at det ikke er vanskelig å tilpasse til dette behovet, og at da skulle det bare mangle at vi ikke klarer å gjøre det. Og det mener jeg virkelig.

Må informere bedre om tilbudet
Appelbom skjønner at det ville ha vært gunstig å ha tilbudet en dag i uka, og hun er overhodet ikke uenig om at de skulle være et minimum. Men hun synes at problemet også handler om at samskipnaden ikke er flinke til å informere

gjester om mat som serveres ved kantine på campus:

— Ofte kan tilbudet være større og bedre enn folk klarer å se, fordi vi ikke er flinke nok til å formidle. Jeg har bare vært her i to år og sett mye bra, men jeg synes fortsatt at det er mye å gå på. Basert på tilbagemeldinger som vi fikk for to år siden, synes folk at det var for mye salt i maten blant annet. Og så ble det kuttet ned på saltet. Men dette ble ikke formidlet videre og dermed hadde folk fortsatt den samme oppfatningen. Vi må være mye flinkere, også til å fortelle gjester om hva slags tilbud vi har nå. Der har vi en lang vei å gå.

Samskipnaden har ingen statistikk over hvor mange studenter som ikke kan spise mat med gluten i og laktose i, men Appelbom sier at det er et godt poeng å vite om det kun er fem stykker, eller hundrevis. Med det nyoppdaterte kassasystemet ville det kanskje ha vært mulighet for å undersøke dette.

Hva skal dere gjøre for å sørge for at tilbudet på gluten og laktosefri mat blir fast?

— La meg si det sånn; hvis vi skal ha dette tilbudet, blir hvordan jeg ordner det en intern sak, men det blir ordnet. Det er jeg i hvert fall sikker på. □

Midtveisrapport fra politikken

Vårsemesteret har begynt på UiT, og studentpolitikkerne starter opp på nytt etter jul. Utopia tok en tur til Arbeidsutvalgets kontor for å høre hvordan det står til med studentpolitikkerne.

TEKST OG FOTO: ERIK IVERSEN
NYHETER@UTROPIA.NO

Marianne Haukland, som er studentdemokratiets høyeste tillitsvalgte, sitter på sitt kontor. Bare to av studentpolitikkerne er der, de andre er i møter eller på reise. Vi lurer på hva Arbeidsutvalget, som har sittet siden juli, har fått til for studentene i høstsemesteret.

VI JOBBER HELE TIDEN MED VELDIG MANGE TING.

Det er vanskelig å si, sier Haukland, vi jobber hele tiden med veldig mange ting, men det er vanskelig å se på saker og se at akkurat det tiltaket er vår seier. Mye av det viktigste, som studentboliger, har vi ikke fått gjennomslag for ennå. Det viktigste så langt er at vi fikk støttet Studenthuset Driv med 150 000 kroner.

MYE AV DET VIKTIGSTE HAR VI IKKE FÅTT GJENNOMSLAG FOR ENNÅ.

Haukland tar frem arbeidsprogrammet og leser.

— Det vi har fokusert mest på har vært fusjonen med Høgskolen i Finnmark. Den skjedde jo i fjor høst, i starten av vår periode. Det mest tidkrevende har vært å få til ordninger og møteplasser slik at alle fungerer godt sammen. Dette Arbeidsutvalget har et stort ansvar for å lage og vedlikeholde rutinene og fortsette utviklingen i Finnmark, bygge en viktig grunnmur som neste Arbeidsutvalg kan bygge videre på.

Godt samarbeid med rektoren

JEG ER VELDIG FORNØYD MED ANNE HUSEBEKK SOM REKTOR.

Når vi spør hva studentene kan forvente seg i løpet av våren, svarer Marianne Haukland Nye Driv, som åpner i april. Hun håper også på å få statlige midler til nye studentboliger, og at valgdelaktelsen i studentvalget, også det i april, skal øke. Men som i studentdemokratiet for øvrig, er det aldri lett å få gjennomført de viktigste sakene. Men forholdet

til rektoren er godt.

— Jeg er veldig fornøyd med Anne Husebekk som rektor, hun sørger for at vi studenter blir godt inkludert, sier Haukland.

Så langt har ikke Arbeidsutvalget

hatt noe høydepunkt, forklarer hun. Det har vært så mye nytt å forholde seg til.

— Nytt universitet, ny ledelse, nytt parlament med Finnmark, ny regjering. Vi merker at det er veldig bra å være det første Arbeidsutvalget med et nytt rektorat, for da får vi lagt lista for samarbeidet mellom rektor og studentene. Vi vil at Studentparlamentet skal bli enda bedre på å fortelle universitetet hva vi mener.

Tiltrekker mer oppmerksomhet

Den lave oppslutningen i studentvalgene, ikke bare i Tromsø men også over hele landet, er et problem. Det har med legitimiteten til demokratiet å gjøre, som Marianne Haukland selv sier. Ved siste valg var det 1445 studenter som stemte, 170 flere enn i 2012. Hvordan skal studentdemokratiet jobbe for å bli mer synlige i 2014, og tiltrekke seg oppmerksomhet?

— Konkret jobber vi mye med sosiale medier. I høst hadde vi en kampanje for å få mange "likes", med konkurranser og alt, og vi gikk fra 150 til over 1000. Når vi kom over tusen serverte vi kake

i hovedkantina på Teorifagbygget. Når Studentparlamentet deltar på ulike kurs og seminarer for andre studenter, lager vi alltid opplegg for å øke synligheten blant de andre på kurset.

— Hver gang vi gjør noe nasjonalt skal vi også dele det på sosiale medier. Sånn som at jeg la ut et skrytebilde fra forhandlingene om statsbudsjettet i høst.

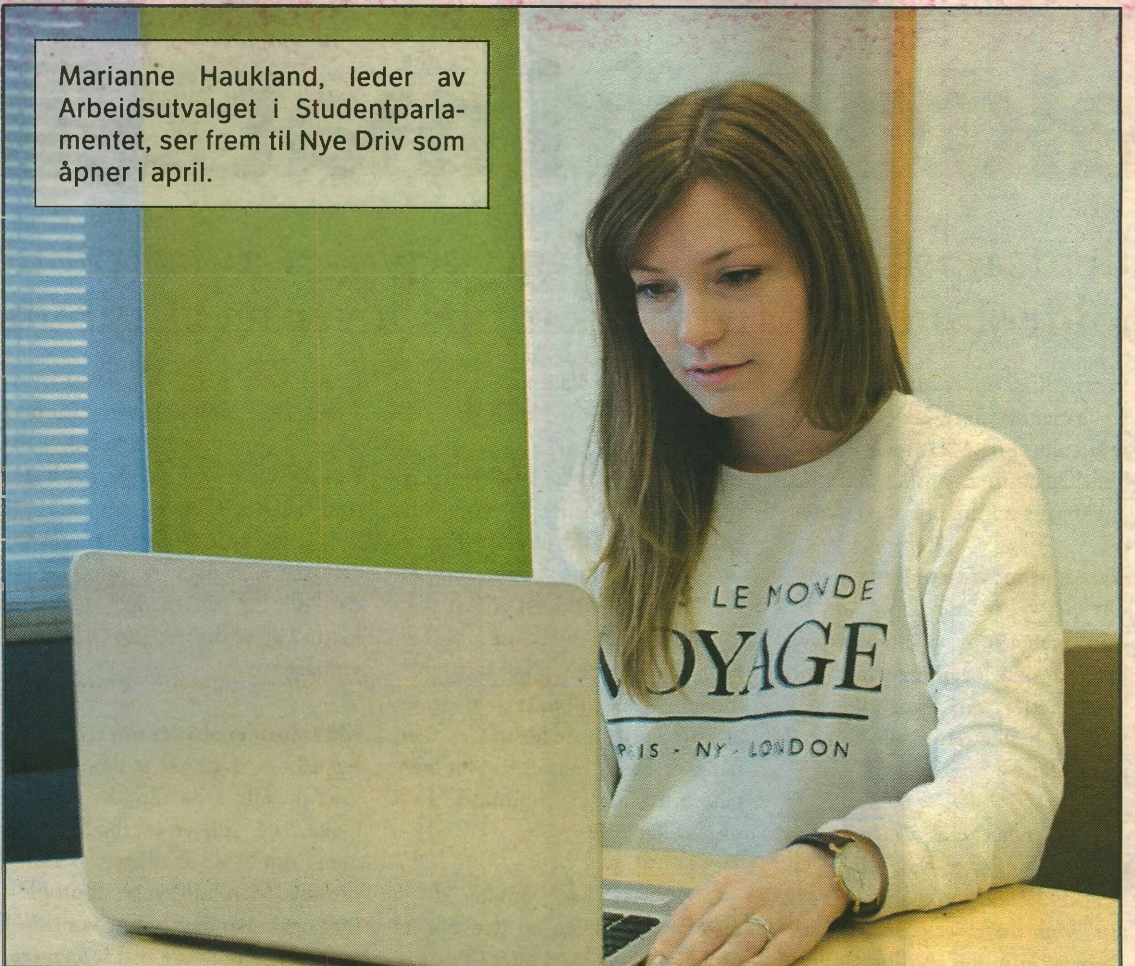
STUDENTPARLAMENTET MÅ BLI MER SOSIALT.

Har dere i Arbeidsutvalget noe nyttårsforsett for 2014?

— At Studentparlamentet må bli mer sosialt. Vi vil fokusere på hver enkelt deltaker, ikke på listene som lett kan lukke seg litt inne. Det skal være litt mer stas å være tillitsvalgt, og de tillitsvalgte må bli mer oppmerksomme på rollene sine, sier Haukland.

Studentparlamentet møtes omtrent en gang i måneden. Neste møte er i dag (19. februar) og deretter 26. mars. □

Marianne Haukland, leder av Arbeidsutvalget i Studentparlamentet, ser frem til Nye Driv som åpner i april.

Tett på... Niels Ovilla Dunfjeld

TEKST: STIAN SÆTERMO
FOTO: ELLE MARI DUNFJELL OSKAL
ALTA@UTROPIA.NO

Niels Ovilla Dunfjeld er 21 år gammel og kommer fra Kautokeino. Til daglig studerer han medieproduksjon på Campus Alta. Han fikk tilbud om å studere journalistikk på Høgskolen i Oslo og Akershus, men avslo da han synes tilbudet her på Campus Alta var bredere. Han kunne da ta fag innen alt fra tv, radio og film til journalistikk og nettbaserte medier.

Ansvarlig redaktør

Ved siden av studiene jobber Niels Ovilla fulltid som ansvarlig redaktør i det samiske ungdomsbladet Š, som på norsk uttales "Æsj". Denne jobben begynte han med i august 2012, og han har siden da hatt 9 utgivelser. Bladet er rettet mot samisk ungdom med innhold som skal treffe denne målgruppen. — Siden jeg startet, hadde jeg som mål å lage et mer kjønnsnøytralt ungdomsblad. Med det mener jeg at jeg ville ha artikler og reportasjer som kunne treffe både unge jenter og gutter. Alle skal finne en sak eller to som fanger dem og som de kan relatere seg til og like.

Jeg har begynt å få tilbakemeldinger på at det har jeg klart, og sånt er jo veldig motiverende, sier Niels Ovilla.

Dette mangfoldet gjenspeiler seg i artikler som omhandler alt fra magedans til MMA.

— Her i forrige nummer hadde vi Chris Nikolas Hermansen Sara på forsiden vår. Han er en av de første samiske transpersonene som skal gjennomføre en kjønnskorrigerende operasjon, noe som i den samiske kulturen fremdeles kan være et tabu. Men vi skal være et ungdomsblad for alle og da mener vi alle. Da er det viktig med slike saker også, sier han.

Drømmejobb

Niels Ovilla har mange baller i luften og er en allsidig type, men hvis han skulle velge hadde nok Š vært førstevalget når det kommer til jobb.

— Dette er drømmejobben for meg nå. Jeg kunne ikke ønsket meg noe annet. Her får jeg trening i alt fra å jobbe som ansvarlig redaktør til å være korrekturleser.

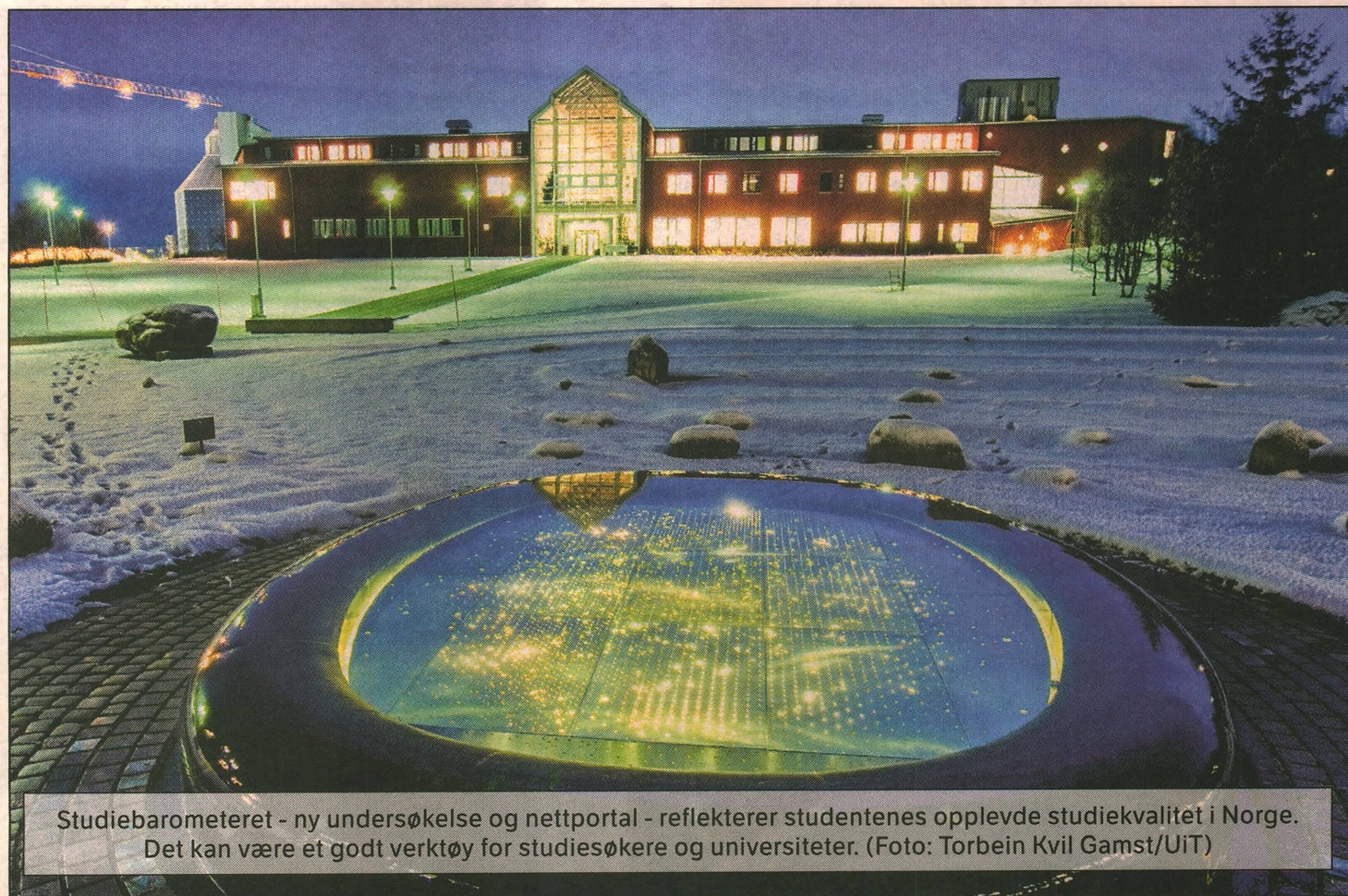
Alt samtidig som jeg studerer på fulltid ved siden av. Det lar seg kombinere og jeg er kjempelydig som kan jobbe med det som er en av lidenskapene mine. Det eneste man kanskje må passe seg litt for i denne jobben er å ikke prøve å overgå seg selv i hver eneste utgivelse, men klare å tenke at det jeg gjør er bra nok. Man kan fort bli utbrent hvis man ikke passer seg litt, fortsetter han.

Andre ting Niels Ovilla jobber med for tiden er dokumentarer, og akkurat nå har han en dokumentar til vurdering på Den Norske Dokumentarfilmfestivalen. Dokumentaren heter "Når speilbildet lyver" og handler om han som var på forsiden av forrige utgave av Š, Chris Nikolas Hermansen Sara og hans reise fra kvinne til mann.

— Jeg trives best når jeg kan jobbe i forskjellige medier og jeg er takknemlig for at jeg har fått den muligheten jeg har fått gjennom Š og gjennom studiene. Jeg må forresten også si at studentene i Tromsø kan lese bladet på biblioteket på campus, avslutter Niels Ovilla. □

Hvor godt er ditt studiested?

Studiebarometeret - ny undersøkelse og nettportal - reflekterer studentenes opplevde studiekvalitet i Norge. Det kan være et godt verktøy for studiesøkere og universiteter. (Foto: Torbein Kvil Gamst/UiT)

FAKTABOKS

- ER EN HELT NY PORTAL PRESENTERT FOR FØRSTE GANG I ÅR.
- BASERT PÅ EN LANDSOMFATTENDE UNDERSØKELSE BLANT STUDENTER PÅ RUNDT 1700 STUDIEPROGRAM.
- ALLE STUDENTER I ANDRE STUDIEÅR PÅ BACHELOR- OG MASTERPROGRAM, SAMT 5. ÅRS-STUDENTER PÅ INTEGRERTE MASTERPROGRAM, FIKK MULIGHETEN TIL Å DELTA.
- TOTALT HAR 17 000 STUDENTER SVART, NOE SOM UTGJØR 32 PROSENT AV DEM SOM FIKK TILSENDT SPØRRESKJEMA.
- UNDERSØKELSEN BLE GJORT I PERIODEN 15. OKTOBER - 6. NOVEMBER 2013.
- NASJONALT ORGAN FOR KVALITET I UTDANNING (NOKUT) UTFØRER UNDERSØKELSEN, PÅ OPPDRAG FOR KUNNSKAPSDEPARTEMENTET.

Den nasjonale spørreundersøkelsen ble lansert av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Alle studenter i andre studieår på bachelor- og masterprogram, samt 5. års-studenter på integrerte masterprogram, fikk muligheten til å delta. Resultatene fra undersøkelsen blir presentert på nettportalen studiebarometeret.no, som ble lansert 3.

februar 2014.

Verktøy for studiesøkere og universiteter

Takket være nettportalen blir det nå mulig for studiesøkere å finne informasjon om hvordan andre studenter oppfatter studiekvaliteten på enkelte studiesteder i Norge. På nettportalen kan man sammenligne studieprogram innenfor

og mellom institusjoner. Portalen er ikke bare et nyttig verktøy for studenter, men også for institusjonenes kvalitetsarbeid.

— Når vi skal sikre kvaliteten i høyere utdanning, må vi begynne med å ta den vanskelige diskusjonen om hvordan vi definerer kvalitet. Her har selvsagt studentene en viktig stemme. Resultatene i studiebarometeret er viktige

innspill i debatten, men gir oss ikke hele svaret om hva kvalitet er, sier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen på regjeringen sin hjemmeside.

UiT Norges arktiske universitet har noen av resultatene utilgjengelig fordi svarprosenten var for lav til å gjøre det mulig å publisere resultatene. Generelt sett har et godt antall studenter deltatt i under-

søkelsen. Mange studieprogram kom ut med gode resultater, mens mange har skåret lavt.

— Prosentandelen av studenter som deltar er for lav og vi må jobbe for å få den opp, sier Wenche Jakobsen, Prorektor i utdanning og kvalitet til online universitetsnyheter. □

World-reference

Sochi 2014

When Olympic Games meet Human Rights

TEKST: SARA LUPINI

FOTO: WIKIMEDIA; COPYRIGHT WWW.KREMLIN.RU

NYHETER@UTROPIA.NO

February 2014 has seen Russia acting the starring role on the world newspaper thanks to the Winter Olympic Game hosted in Sochi, a city on the Black Sea coast. The city's face has been drastically - and according to someone, sometimes even gaudy - transformed through massive urban planning implementations aimed to meet the international requirements and to cope with a climate that wasn't naturally fit to hold competitions on the snow. The Olympics in Sochi represented an economic, organizational and infrastructural challenge, such as to make these games a matter of political prestige. They have been in fact described first and foremost as Putin's Olympics Game, the culmination of his sporting greatness project.

Actually the XXII Winter Olympics scored the highest bill of all time: \$ 50 billion of investments. Sochi 2014, however, is not only the most expensive Winter Olympics ever, but also the most social, since it has been able to enhance people discussions, and it has been dividing the public opinion thanks to a wide range of issues, mainly orbiting around Russia political agenda, that have been drag to everyone attention when the Olympic torch was lit up. To confirm this, commentators say that when discussing Sochi 2014 people do it often referring to topics that have nothing to do

with the sport in the strict sense. A research based on social media posts and comments related to the Olympics Games shows that in about 3 out of 4 interactions the subject speaks of something else than sport: from the risk of terrorism, to cases of corruption and waste of money, from environmental and animal rights issues, to the very delicate question of the so called "gay propaganda laws" recently incorporated in the Russian legislation, a sensitive topic the international western community seems very concern about.

Since it first beginning the event combined together sports and controversy, provocation and poisons, the eyes of the world were looking forward to the opening ceremony, started with great fanfare and drum rolls but also in a whirlwind of arguments against homophobia and discrimination brought up by the severe application of the recent acquired laws. The controversy over gay rights remains strong and many political leaders made a clear statement about that. Barack Obama stressed that the choice of sending gay athletes as the skater Brian Boitano and the hockey player Caitlin Cahow, to parade at the opening ceremony of the Olympic Games in Sochi was a stance of the U.S. «There is no doubt», said the American President, «we wanted to

make it very clear that we do not accept any kind of discrimination on anything, including discrimination based on sexual orientation». And yet Google which made a declaration with a 'doodle' that, while recalling the colors of the rainbow Lesbian Gay Bisexual Transgender (LGBT) flag, was also quoting the passage of the Olympic Charter referred to a culture of sport without discrimination «The practice of sport is a human right.» the document says «Every individual must have the possibility of practicing sport, without discrimination of any kind and in the Olympic spirit, which requires mutual understanding with a spirit of friendship, solidarity and fair play».

References to the controversy over the so called anti-gay laws were read also in the uniforms chosen by different countries: the more evident reference was that of Germany who chose a jacked paint in rainbow colors, the universal symbol of peace lately adopted by LGBT community as their own flag, the athletes however denied any correlation to the controversy about gays while the world was commenting more or less enthusiastically about the unintended provocation. Few were the people who instead noticed the rainbow gloves in the Russians uniforms, proudly marching during the performance of the international

nally presumed - but actually not - lesbian duo t.A.T.u. singing the famous single "Not gonna get us", hand in hand, involving the public of the Olympic Stadium in the performance, but without replicating the kiss that made them famous in a past music video.

This helps rumors interpreting the choice as a way to get rid of any allegation to spread around, the defensive narrative of Putin PR cabinet is in fact focused on fighting back accusations about minorities discrimination based on gender orientation and sexual identities, stating that the propaganda laws are actually a preemptive initiative against pedophilia and a reaffirmation of Russian traditional family values, since they simply ban the propaganda of not traditional sexual relation in defense of minors. Human right activists have been the first to condemn this dangerous legislative trend since the implications of those laws are not objectively clear. There is for example a lack of understanding about what may or may not be considered as sexual propaganda, the laws seem to miss a proper definition of what is actually allowed and in this way it creates a sort of grey area where minorities rights and human rights, instead of being protected by the government, are threatened.

Criticism toward the west nation powers, about the instrumentalization of a sport event that nothing should have in common with a topic considered by many as belonging to a political agenda, has been widely supported both by fans of Putin's active politics and by common Russians citizens who perceive all this international viral condemnation of their domestic policies as a proper "witch hunt" aimed to discredit Russia during a national glorious event going on. In spite of nationalistic sentiments the message the international observers are trying to communicate come from a broader painful analysis of

the human right standards observed in the preparation of the Games, several constrictions to the basic freedoms as the freedom of speech, of assembly, of association and protest have been subjected to the investigation of big organizations as Amnesty International and Human Rights Watch since the nomination of Russia as the XXII Winter Olympics Games hosting country. The situation nowadays, depicted as a step back on the freedom&equality evolutionary trend, seem to find practical confirmation of the theory in the arrest of various activists coming from different groups and realities and labeled as Sochi prisoners of conscience, the most recent ones are four activists in St. Petersburg LGBT group including Anastasia Smirnova Network, arrested because they unfurled a pro gay banner.

In the meantime the LGBT cause is gaining more and more support and recognition, a rainbow flag was raised in Vancouver, Canada, in support of homosexuals, again from the North American country we got a video of ironic protest shared by thousand social media users, also followed by the Norwegian sportswear sellers XXL All Sports United with their sexy 'Airport Love' ad video getting viral on youtube, representing a thinly veiled attack on anti-gay attitudes.

What is sure at this point is that the LGBT rights discourse has been at the core of those Olympics edition, and through a worldwide sport event the need of articulating a more comprehensive and sensitive political discussion aimed at protecting everyone human rights has been brought to the attention of the entire world community gathering around Sochi2014. Waiting for the Closing Ceremony we could just hope that such discussions would be further carried on and expanded without preconceptions and with an open mind oriented toward establishing a constructive dialogue even after the Olympics so as to achieve not just the possibility of practicing a sport but also to live a life without discriminations of every kind as the Olympic charter recommend. □

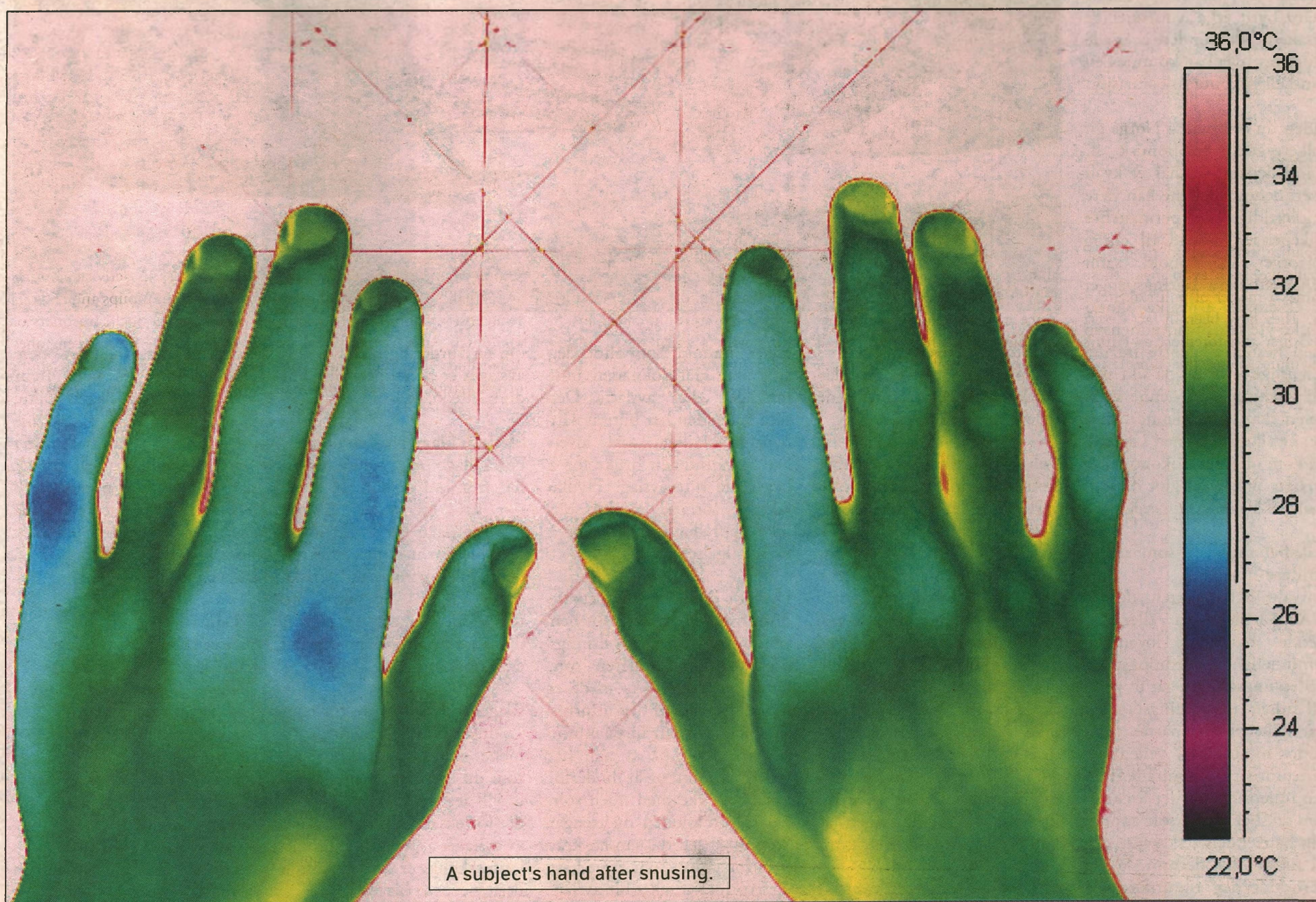

Revol UiTionary Research

Smoking is bad... ...but snus?

Everyone accepts that smoking is bad, but surprisingly little research has been done into the effects of snusing.

TEKST: MATTHEW LYNCH
FOTO: INA ISABELLA HØILAND
NYHETER@UTROPIA.NO

Ina Isabella Høiland passionately cares about Norway, and about the overall health of its population. She was pretty sure that snusing had to have a negative effect, but like any good scientist she couldn't rely on her gut feeling, so she set up an experiment to measure some of the effects. Høiland is a Master's student in Biomedicine, but her research is providing interesting insights after only a single round of experiments. Previously her studies focused on molecular biology, although she says "I much prefer working with people in this kind of research". Høiland knows that her research

will eventually be carefully scrutinized by the tobacco industry, so she is now in the process of organizing a second round of experiments to back up her earlier findings. Høiland's experiments have been straightforward and demonstrate an important point about Nicotine intake and blood flow to extremities. Her results have supported her hypothesis that nicotine intake reduces blood flow to the extremities. Before your mind wanders to blood flow and extremities, she was looking at blood flow in the hands and face. Her subjects came into her lab, snused for half an hour, then

sat under observation for an additional half an hour so Høiland could observe what was taking place within the body. Her results have shown that, as a group, there was a reduction in blood flow to the face and hands. On average she has seen a reduction of 4 – 5 degrees temperature in the hands. However, in some subjects the decrease in blood flow has been much larger and resulted in a drop in temperature of 8 degrees in the subject's hands. The drop in blood flow is an important indicator of what is happening in the rest of the cardiovascular system. The decrease in blood flow is shown

through thermal imaging of the hands and face. The cooler these parts of the bodies are, the greater the decrease in blood flow. In total, Høiland observed 15 subjects all of whom were already regular snusers. Most people are probably not aware that nicotine has a half-life of 4 hours within the body, which means that after 4 hours on average only half of the nicotine has dissipated within the human body. Her subjects were only under observation for an hour meaning that her experiments did not provide any indication of how long it takes for the blood flow to extremities to

return to 'normal'. Høiland says, "It takes about 20 minutes for the 'high' from snusing to start to take effect, while the body takes much longer to regain its normal blood flow." Høiland says, "There is great potential for further research in this area." She would like to see there be a greater awareness in Norway about the negative impacts snusing can have on the body, which will hopefully lead to a decrease in its use. In the meantime, give some thought to the blood flow to your extremities the next time you decide to snus. It might have a lasting effect! □

Kunsten å søke - trikset med klager

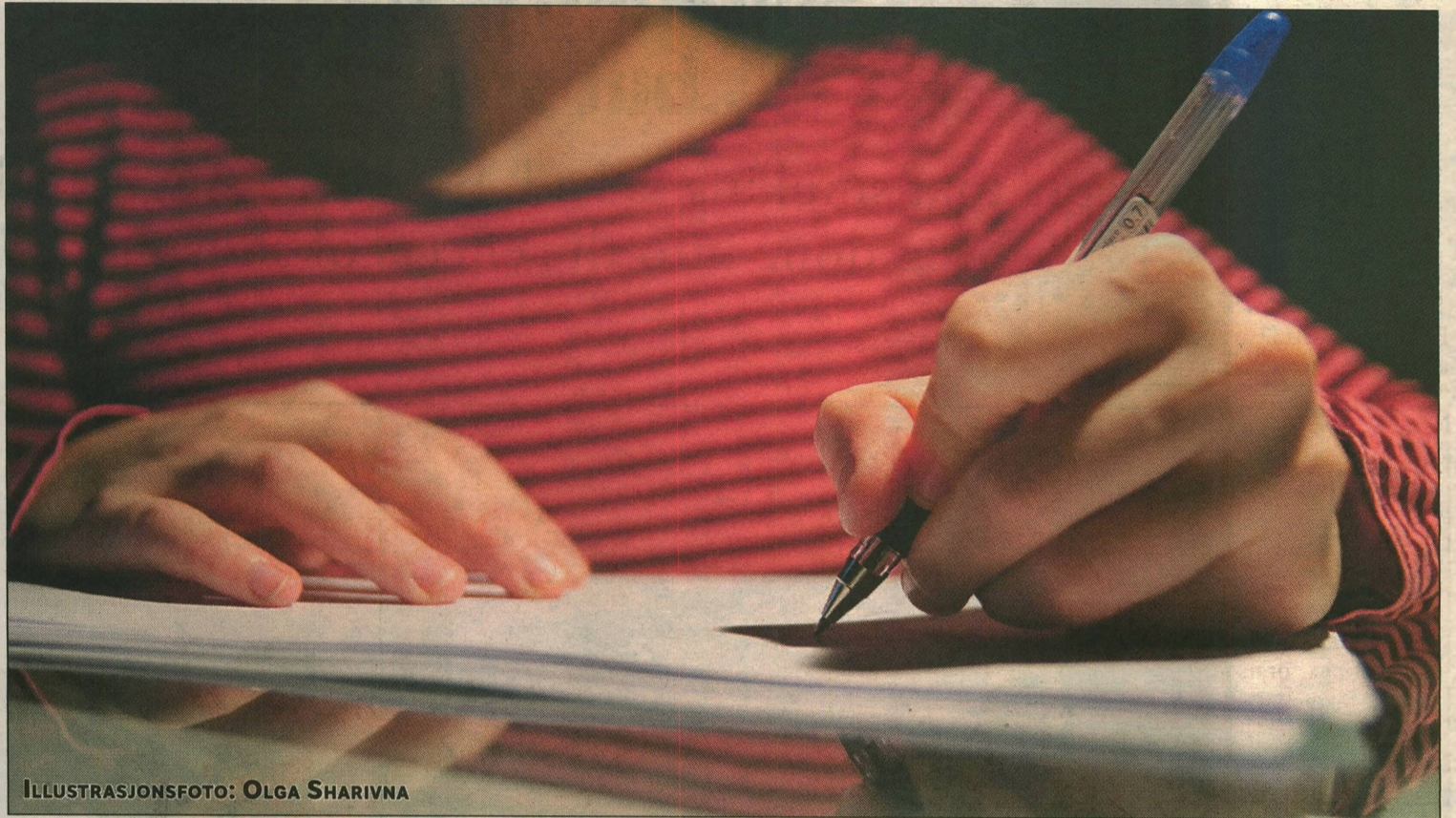
PERNILLE SKAUG
GJERT EIRIK OLSEN
JUSSHJELPA I NORD-NORGE

Det finnes studenter i alle livssituasjoner. Noen av dere er unge studenter, som kom til universitetet direkte fra videregående. Andre har vært i arbeidslivet en stund, og har fått et ønske om utdanning etter hvert. Atter andre av dere har startet på ny utdanning etter å måtte bytte yrke av forskjellige årsaker. Felles for dere er at alle i løpet av livet kan komme i en vanskelig økonomisk situasjon.

Siden du er bosatt i Norge gir folketrygden økonomisk bistand dersom du har et kvalifisert behov. Ytelsene kan være midlertidige eller permanente. Sykepenger, stønad til enslig forsørger, livsopphold, samt NAVs arbeidsavklaringspenger er eksempler på slike økonomiske ytelser. Et hovedhensyn med nesten all støtte fra det offentlige er at du på sikt skal bli selvhjulpent. I denne artikkelen skal vi gå gjennom hva det er viktig å få med i en søknad om offentlige økonomiske ytelser, og hva du gjør dersom man vil klage på et avslag.

Saksbehandlerne som støtte-spillere-
Forvaltningen (enten det er NAV, Lånekassen eller lignende) har etter loven en alminnelig veiledningsplikt. Veiledningsplikten går ut på at offentlige forvaltningsorganer har plikt til å gi parter, samt andre interesserte, veiledning innenfor sitt saksområde. Plikten innebærer for det første at den saksbehandler som mottar din henvendelse, skal vise deg til riktig sted, dersom du har henvendt deg til uriktig forvaltningsorgan. Hvis du har henvendt deg til riktig sted, har saksbehandleren plikt til å forelegge deg korrekt søknadsskjema og bistå dersom det foreligger krav til hvilke papirer du må skaffe til veie.

Hvis du lurer på hva forvaltningen vektlegger når de skal vurdere hvorvidt din søknad innvilges eller ikke, er dette noe saksbehandleren også har plikt til å veilede deg i. Vedkommende må da gi deg informasjon om gjeldende lover og praksis. Herunder skal du også gis informasjon om viktige saksbehandlingsregler. Hvis du ønsker å klage på et avslag,

ILLUSTRASJONSFOTO: OLGA SHARIVNA

har forvaltningen plikt til å opplyse om hvor klagen skal sendes, hva den skal inneholde, og eventuelle frister.

Søknaden skal kun inneholde relevant informasjon – verken mer eller mindre

Vær påpasselig med at din søknad inneholder all informasjon som er relevant i din sak. For at forvaltningen skal kunne ta stilling til om du skal få innvilget det du har søkt på, er det viktig at de har tilstrekkelig grunnlag til å ta stilling til dette. Pass likevel på at du ikke tar med uvesentlig og dermed overflødig informasjon. Bunker med unødvendig dokumentasjon kan være tidkrevende for forvaltningen, og kan derfor være uheldig.

Prøv også å skrive en oversiktlig søknad og knytt det så godt du kan opp til den aktuelle lov og lovbestemmelse. Her kan det være lurt å kontakte forvaltningsorganet på forhånd og få klarhet i hvilke momenter som er av betydning for den ytelsen du søker på. Da vil det også være lettere å velge ut hvilken dokumentasjon du skal legge ved søknaden.

Innvilget eller avslått søknad?

Når forvaltningen har besluttet om søknaden innvilges eller ikke, fattes det et vedtak. Du har i de fleste tilfeller krav på et skriftlig vedtak.

Det er viktig at du forstår ved-

takets innhold. Spør alltid deg selv om: Har søknaden blitt innvilget eller avslått? Dersom søknaden har blitt avslått, hvorfor? Hvilken krav i loven har forvaltningen brukt for å begrunne ditt avslag? Hvilke faktiske forhold er det som ikke oppfyller vilkårene for å få innvilgelse?

Dersom du ikke kan besvare disse spørsmålene kan du henvende deg til det forvaltningsorganet/saksbehandleren som fattet vedtaket. Dersom de er motvillige til å gi deg informasjon, kan det være lurt å minne saksbehandler på at han har veiledningsplikt, og at du derfor bør få snakke med noen som har informasjonen du trenger. Som søker har du uansett krav på å forstå hva som er vedtatt, og hvorfor vedtaket ble avslått.

Hvis du er usikker på om forvaltningen har forstått eller anvendt loven riktig kan det være lurt å skaffe juridisk rådgivning. Da kan du for eksempel kontakte Jusshjelpa for å be-

om en vurdering om hvorvidt avslaget er berettiget, eller om du burde klage.

Skal du klage på vedtaket?

For å klage på et avslag må du ha en grunn til det. En klage bør bare fremsettes dersom forvaltningen har brukt loven feil eller har uriktige, utilstrekkelige eller manglende faktiske opplysninger i din sak. Generell misnøye med vedtaket er ikke nok. Saksbehandlingsfeil er det også mulig å klage på.

Klagen bør ikke være for lang. Ta utgangspunkt i hvorfor du mener avslaget er uriktig. Dersom du kan dokumentere dette vil det styrke klagen. Hvis det for eksempel fremkommer av avslaget at relevante forhold i din sak ikke er vurdert, burde dette nevnes i klagen.

Dersom vedtaket er urimelig på grunn av andre omstendigheter enn det forvaltningen etter loven skal vurdere, bør dette kun tas med unntaksvis og helt kort i en eventuell klage.

Noen ganger kan det være bedre å søke på nytt, fremfor å klage på avslaget. Dette gjelder særlig dersom faktiske forhold i saken din har endret seg betraktelig. Har du for eksempel fått avslag på stønad til livsopphold, og fått regning på kommunale avgifter etter at du søkte, kan det være bedre å søke på nytt.

Til slutt...

Våre erfaringer er at saksbehandlerne i forvaltningen sjeldent avslår en søknad uten saklig grunnlag. De behandler utallige søknader hver dag, og har noenlunde kontroll på jusen. Det er derfor viktig å ha i bakhodet at klager sjeldent fører frem.

I kontakt med forvaltningen kommer du langt med en ordentlig og høflig, men bestemt tone. Da får saksbehandleren større lyst til å hjelpe deg videre i prosessen. Husk også alltid på veiledningsplikten, og bruk den hvis du lurer på noe! □

Jusshjelpa
I NORD-NORGE

Bings Spalte

Utleverer vi oss selv?

IDA BING
ØKONOMI OG LEDELSE PÅ
HANDELSHØYSKOLEN

Jeg har i det siste stilt spørsmålet om jeg utleverer meg selv for mye. Avslører jeg ikke litt for mye fra mitt virkelige liv? Alle de flauve situasjonene, de idiotiske avgjørelsene eller den dårlige resonneringen – trækker jeg over en usynlig grense her, eller? På en annen side har det ikke noe å si, når vi i disse dager til stadighet får se rumper og andre intime kroppsdelar på insta, farget med et filter som gjør deg oransje og plett-fri, eller sengekos med diverse boys, åpenlys tråkning etter sex på Tinder og detaljerte beskrivelser av et helt dagsforløp postet i fem poster på face. Jeg er så lei. Men Ida BING, stopp en halv, driver ikke du med det samme a? Støtter du ikke opp under denne utleveringen og stadige oppdateringen i ditt tmeslange program hver onsdag på Hurradio, studentradioen i Tromsø? Jo, til dels. Du tok meg der; jeg har etter hvert blitt en kløpper på å fortelle andre om mitt liv. Jeg har til og med fått en egen spalte for utbroderingene mine.

Den viktigste forskjellen, som må komme tydelig fram i disse "nå-skal-jeg-legge-ut-bilder-av-min-perkekte-dag-tider" er at jeg ikke bruker et filter. I alle fall ikke med den hensikten å farge hverdagen min annerledes enn hva den er. Jeg snakker fra mellomgulvet og utbroderer ingen hendelser i et annet mønster enn det opprinnelige. Jeg former dem ikke etter slik de burde ha vært, eller sammenlignet med hva jeg eventuelt kunne gjort annerledes. Sant å si, så er jeg en tilhenger av å blottlegge mer. For mange er det vanskelig å si hva de virkelig mener, eller å dele hva de tenker høyt; de har aldri prøvd før. Vi – og da mener jeg oss som liker å tilbringe unødvendig mye tid på kommentarfelt, sosiale medier, snapchat og andre tidstyver – har en krise over oss.

Ukentlig har jeg samtaler med andre om såkalte utleverings-skandaler. At noen legger ut et bilde av sin perfekte trente mage skaper blest i debatten

om hva som er riktig å utlevere. Eller hva som er fullstendig galt. Dernest kan et bilde av et fordratt ansikt en søndag morgen, med påskriften "sitter på do" være et glitrende eksempel på en positiv form for utlevering. At vi kan skilte med å ha lest ti pensumbøker på grunnlag av et bilde på face, og med den tilhørende teksten "Puh, endelig ferdig" – er det innafor? Når blir slike ting satt pris på, og ikke minst; hvor går den usynlige grensen?

Vi er ikke klare over hvem vi treffer. Der har du krisen; slik gjennomtenkte bilder kan filtreres gjennom enorme mengder av lag og treffe langt flere enn de vi i utgangspunktet ønsket. Eller vi kan angre. Men minnet fra en fredagsnatt er foreviget, og du la tilfeldigvis ut et bilde av at du chugger en vinflaske, rett etter at den nye sjefen din hadde begynt å følge deg på insta. Usannsynlig? Nepe, slike ting skjer. Jeg har vært der selv (bytt ut vinflasken med noe annet passende) og kjent på følelsen av at delingen kanskje ikke var så lur. Til tross for at den ble gjort etter beste evne, og med rett intensjon: her er meg og mitt sinnssykt fete liv. Drikket øl på en fredag. Kult.

Kanskje den usynlige grensen gjøres synlig igjen ved estimeringen av respons; jo mer respons du får, desto mer akseptert er blottleggingen din? Men da vil vi videre åpne for at det mest provoserende og debattomsuste slår en større rot, og utleveringen vil stadig nå nye høyder. Enten det omhandler å legge ut bilder av sin egen silikonoperasjon, sine egne ultralydbilder og tilhørende barnebilder fra de neste to år, eller statusoppdateringer som åpenlyst tigger etter oppmerksomhet grunnet deres "dårlige dag, uff av meg", eller " – føler seg lei". Jeg har tidligere blitt bitt av basillen og prøvd meg på en av disse statusene, men for alle del; det var for ironiens skyld. Men det var moro å observere hvem av mine 850 venner på facebook som tok dette alvor-

Takk for kvise, var det jeg ønska meg

lig. "Ida, går det bra med deg? Er her for deg, vennen. Send meg message". Men så må jeg dra meg selv i nakkeskinnet og tenke at jeg i teorien har et potensial for å nå 850 mennesker, og deretter ytterligere facebook-besøkende som fikk med seg at en av sine venner kommenterte på Ida Bings status. Skummelt.

For å svare meg selv: Nei, jeg synes ikke jeg utleverer meg selv for mye. Jeg gjør det med måte, med en allmenn belæ-

rende hånd som hjelper til underveis. For det er lov til å slette. Og det er virkelig lov til å begrense seg. Så hvor er nå all denne utleveringen som jeg hauset opp så til de grader? Jo, jeg stjal en kvast av en oreganoplante her for leden. Virkelig, jeg nærmet meg planten sakte, passet på at ingen så meg, og rev av noen skudd. Hvorfor? Fordi jeg skulle lage pasta samme ettermiddag og synes det var rett og rimelig at jeg fikk meg litt fersk oregano uten å betale 34 kroner for det.

Mitt neste ess i ermet er at jeg er en fattig student, som til tross for økonomisk tilstand bruker way too much av lånte penger på mat fra Rema 1000. Men jeg fikk ikke lagt det ut på insta, fordi kjæresten min synes på en annen side at det var en semi-kriminell handling. Så jeg rødmet og kastet vekk oreganofjonene mellom brushyllene. Akkurat det blikket som før over ansiktet mitt da, burde han ha snappet. Eller laget en status om på face. □

En kommentar om alver og olje

Universitetet skal bli grønnere. Så flott, tenker du. Endelig kan oljeutvinning i Arktis bli enda sikrere og vi kan kjøre i full fart. Nei, vent nå litt.

TEKST: FRANCESCO POGLIANO
ILLUSTRASJON: MATEUSZ MOTYKA
NYHETER@UTROPIA.NO

UiT2020s høringsutkast er publisert, og ordet «olje» står ikke i dokumentet. Samtidig åpner Tromsø-Stavanger ruta på flyplassen og universitetet får 20 millioner kroner fra Statoil.

Oh yeah. UiT har nettopp mottatt 20 millioner fra Statoil for å kunne satse på forskning i de områdene som er relevante for oljeindustrien. Men vent litt, var ikke UiT2020 sitt forslag å være så miljøvennlig som mulig?

Hva er UiT2020?

Det er et dokument som gir grunnlag til universitetets styre for hvordan det skal handle i de neste seks årene. Dette utformes av ansatte, studenter og både private og offentlige aktører. Idét jeg leste høringsutkastet som ligger på UiTs nettside, ble jeg rørt av hvor grønt det så ut. Jeg tenkte at det måtte være syngende skogalver som skreiv det med klorofillepenn på blomsterpapir. «UiT skal være internasjonalt ledende på kunnskap om klima, energi og miljø i Arktis» sies det, med vekt på – blant annet – «sammenhengene mellom klima og miljø og satsing på ren og fornybar energi», og «urfolks kompetanse og utfordringer relatert til klimaendringer».

Det mest oppsiktsvekkende er at ordet «olje» aldri blir nevnt i høringsutkastet. Og her begynner det å lukte litt svidd. Det finnes faktisk et par skumle passasjerer der man sier at «UiT skal være internasjonalt ledende på kunnskap om utnyttning og forvaltning av arktiske ressurser, blant annet samspillet mellom tradisjonelle og nye næringer». Alle skoger har sitt mørkeste punkt, sier jeg til meg selv, og alle alvefamilier har sin svarte sau. Jeg håper at de mente fisk og reinsdyr for tradisjonell næring. Det hadde vært ganske feigt å måtte skrive «olje» på den måten.

Ruta Tromsø-Stavanger

I januar kom direkteflytilbudet mellom Nordens Paris og Norges oljehovedstad i gang. Den siste har allerede en ganske interessant direkterute til

Aberdeen i Skottland, Storbritannias oljehovedstad. Folk har begynt å kalle dette for «oljeruta», og at Tromsø har blitt del av den er ganske avslørende. Flyselskaper begynner ikke et slikt tilbud hvis de ikke ser profit i det, og hvis dette er en langsiktig investering, kan vi nok se fremtidens trend for Tromsø som et mer og mer viktig senter for oljenæring.

En spade for en spade

Er dette trenden, så er det ikke tydelig fra UiT2020s høringsutkast. Selv om det står at de skal satse på fornybar og ren energi, står det ikke noe sted at de skal satse mindre på oljenæring, tvert imot. Jeg ønsker ikke å bruke FRP sin retorikk, men her kunne de kalt en spade for en spade. Oljenæring heter oljenæring, og å satse på den heter ikke «samspillet mellom tradisjonelle og nye næringer», men «ødeleggelse av planeten for profit». Skal vi kalle en spade for en spade.

Ikke noe etisk problem

Vår rektor sier i Utopias utgave 5. februar at hun ikke ser etiske problemer i å motta penger fra Statoil for å styrke tilbudet i oljerelaterte studier. Heller ikke Statoil selv ser noe galt i å utvinne olje i Arktis. I samme artikkel bruker de et ganske langt og artikulert svar for å begrunne dette innspillet for UiT. Det de sier, når du skreller bort alt tøvet, høres derimot ut som: «Universitetet ville ikke klart seg uten oljepenger. Uten dem, ville vi ikke klart å finansiere de relevante studiene for oljenæring».

De vet at oljenæring ikke er populært, så de prøver å ikke si O-ordet så veldig ofte.

«Tradisjonell og ny næring» kan bety alt mulig. Å bruke grumsete prat for å rettferdiggjøre like grumsete handlinger er bedre enn å si rett ut at UiT og Statoil jobber sammen for å pumpe opp

olje fra Arktis. Å si at klimaendringer ikke er menneskeskapt uansett hva forskere og for så vidt FNs klimapanel sier, er helt greit (det mente i alle fall Jan-Hendrik Fredriksen fra FRP nylig). Norge er rik på grunn av olje, men olje blir ikke brent i Norge, så det er liksom som om vi ikke pumper den opp i det hele tatt, ikke sant? Nordmenn har overhodet ikke moralsk ansvar for klimaendringer.

En rekke etiske problemer

Hvis UiTs rektor og Statoil ikke klarer å se problemet

med oljenæringa, kan jeg gi dem noen hint.

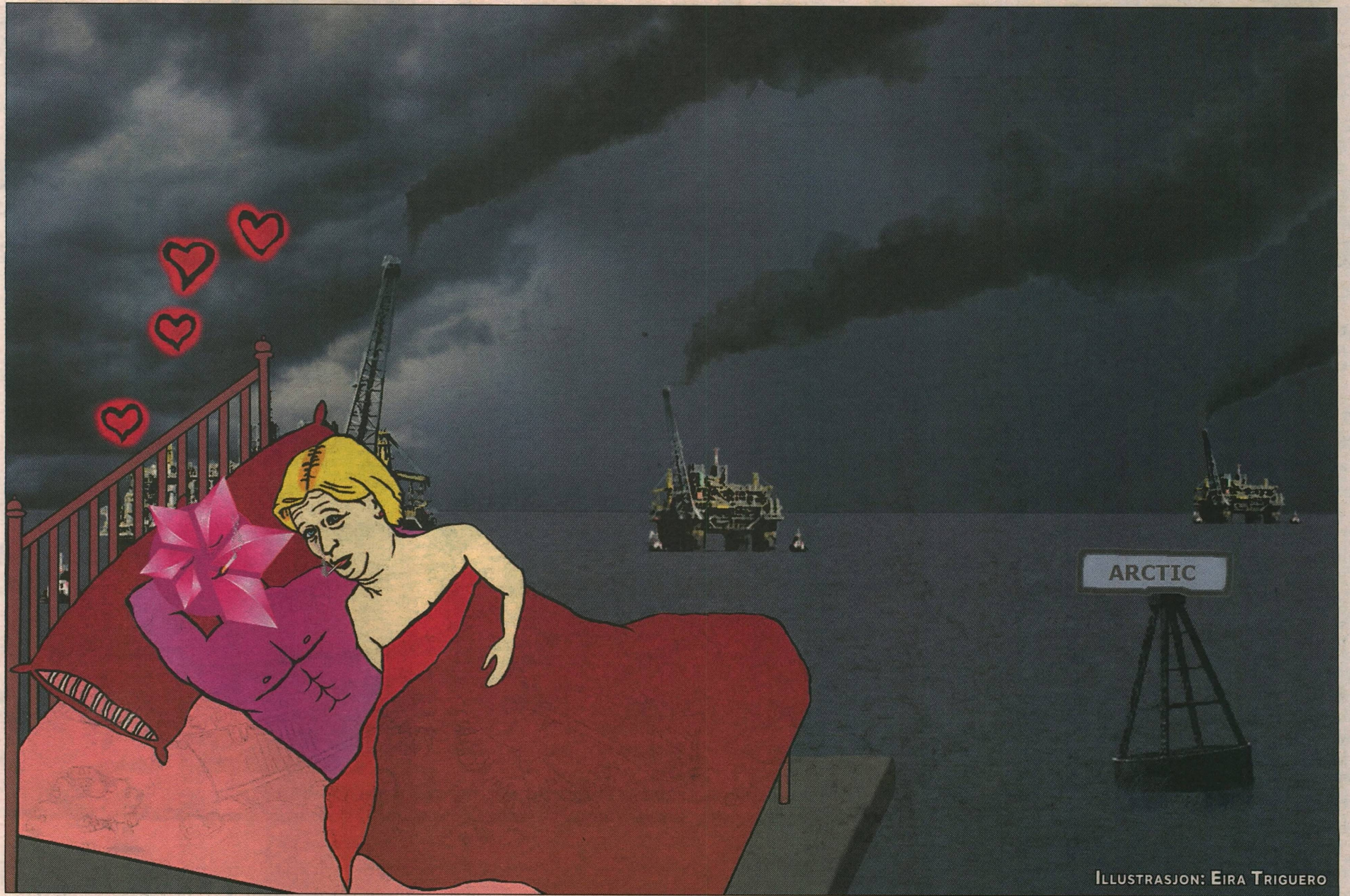
Fra Nordlys.no, 7. februar: Sommertemperaturene i Arktis har de siste tiårene vært høyere enn på noe annet tidspunkt de siste 2000 år. De konsekvensene som nevnes er at i 2030 vil vi påregne at i snitt hvert tredje år blir det snøfritt i Tromsø fra 1. mars, og at reinlav blir utilgjengelig på Finnmarksvidda. Så mye for satsing på «tradisjonell næring»!

Tenker noen av dere at «Nor-

ge alene spiller ikke noe stor rolle i et verdensperspektiv», bruker dere samme retorikk som USA brukte da de valgte å ikke signere Kyoto-avtalen. Selv om jeg ikke liker å bruke andre sine ord, synes jeg at et Gandhisitat ville passet bra med konteksten, gitt også at han har en statue på campus. «Be the change you want to see in the world». Eller, slutt å være så hykleriske når det gjelder olje, i alle fall. □

Svar til rektor Anne Husebekk

LESERINLEGG FRA
MILJØVERNGRUPPA DAVVIN

ILLUSTRASJON: EIRA TRIGUERO

Miljøverngruppa Davvin ved UiT er kraftig provosert over rektor Husebekks uttalelse om hennes utelukkende positive holdning til Statoils pengegave på 20 millioner kroner. En uttalelse vi oppfatter som svært arrogant.

Er rektoren vår totalt blind for den største trusselen kloden vår nå står ovenfor?

Universitetet i Bergen, UiB, har på lik linje med UiT inngått avtale med Statoil der de bevilger pengestøtte for å sikre seg petroleumstudenter. UiB har på sin side sett det etiske dilemmaet med dette samarbeidet og bedt saken vurderes av Den nasjonale forsknings-etiske komité for naturvitenskap og teknologi, NENT. UiT ser derimot ingen betenkeligheter ved å si ja til en slik pengebevilgning og vil avvente med å få sin sak etisk vurdert. Vi blir sittende igjen med en svært uhyggelig følelse. Statoil har for mange armer og bein i universitetets mange lesesaler og kan lett diktere landsdelens retning framover. Dette er ikke slik vi vil ha det!

Rektor Husebekk fikk i siste utgaven av Utopia spørsmå-

let om hun mener forskning på petroleumsutvinning er i henhold til de etiske retningslinjene for naturvitenskapelig forskning. Retningslinjer som sier at «den skal bidra til en bærekraftig utvikling og følge føre var prinsippet». Dette svarer Husebekk: «Det er neppe bærekraftig og trygt at norsk oljeindustri i nord ikke skal ha et sterkt forskningsmiljø i ryggen, men bygge på forskningsresultater som er utviklet i områder langt fra Arktis».

Her tar Husebekk for gitt at det skal satses på petroleumsutvinning og hun misser derfor det vi mener er poenget. Vi mener at UiT, som Norges Arktiske universitet, må være Arktis fremste beskytter. Dette bør bety en forvaltning der økosystemer skal overleve lengre enn vår levetid, og ressursene i dette området ikke skal utvinnes til last for den resterende delen av verden.

Statoil kommenterer i samme artikkel at «det vil være svært vanskelig å klare seg uten petroleumindustrien som bidragsyter med tanke på de store ambisjonene man har for kunnskaps-Norge» - Igjen, hvordan er framtidige kunn-

skaps-Norge tjent på å satse alle sine kloke hoder innen petroleum da det er opplest og vedtatt at fossilt brensel skal utfases? Statoil er ikke allvitende når det gjelder hva som er fremtiden for Norge, tvert i mot. Det er full enighet blant alle seriøse forskningsmiljøer om at endringer må skje, noe som også Norge har forpliktet seg til gjennom internasjonale avtaler. Her må universitetet forstå at sin rolle i samfunnet ikke nødvendigvis er forenelig med næringslivets ambisjoner.

Videre bemerker UiTs gode venn, Statoil, at «det er avgjørende for Norge å drive forskning og teknologiutvikling som gjør oss i stand til å benytte naturressursene på en effektiv måte og dermed maksimere verdiskapingen». Vi er oppriktig skremt av at UiT ikke har ryggrad og moralske skrupler til å stå imot dette presset fra en næringsaktør som er så tydelig i sin sak på at her skal ressursene utnyttes fortest mulig og i hvert fall før noen andre får gjort det. Ord som bærekraftig utvikling og kompetanse mister sin mening når ord og handling ikke henger sammen. Olje er ikke bærekraftig fordi det vil ha en

sterk uheldig innvirkning på fremtidige generasjoner, og hvorfor skal UiT være med på å gjøre dette verre ved å satse all kompetanse på noe som dermed ikke er bærekraftig? Hva slags verdiskaping er det universitet ønsker? Hva mener Husebekk når hun bruker ordet bærekraft? Vi må finne en felles tydelig definisjon på disse begrepene for å kunne snakke samme språk i en så viktig debatt.

Rektor Husebekk uttaler videre i artikkelen at «næringslivet kan selv definere tema, som for eksempel petroleumsforskning, men er avskåret fra å påvirke forskningen eller forskningsresultatene.» Men ærlig talt - dette er jo i all hovedsak snakk om forskning som er direkte knyttet opp mot petroleumsutvinning. Og dette i tillegg rettet mot utvinning i arktiske risikofylte farvann. Statoil tenker faktisk ikke på samfunnets beste, men gjør det de kan best; nemlig å tviholde på sin egen fremtidige overlevelse. Og hva skjer når alle nye studenter går med til å fylle opp disse studieretningene? Universitetet, landsdelen og verden går ikke framover i en retning der vi kan se våre

barn i øynene og si vi prøvde å snu trenden, men vi graver oss lengre og lengre ned i olje gjørma. Dette kan ikke vi som studenter ved UiT være vitne til.

Vi trenger flere ben å stå på, vi trenger større kompetanse på flere felt enn olje og gass, og UiT er en viktig aktør i utviklingen av dette. Vi har så mange muligheter, bare kreativiteten kan sette grenser for positive retninger denne landsdelen kan ta. For øyeblikket virker det forøvrig som om vi har stagnert og har satt autopiloten på høygir i feil retning. Og dette med skreddersydd skylapper.

Vi følger i spenning med på Forskningsrådets avgjørelser. I mellomtiden håper vi at Universitetsledelsen og Husebekk tar noen runder med seg selv. La ikke dette pompøse fokuset på «et nord i vekst» la oss miste fotfestet. Vær så snill; la oss tenke oss om en gang til før vi nok en gang hopper til sengs med Statoil. Det vil mest sannsynlig aldri føre til noe godt, men etterlate oss kalde, tomme og uten selvrespekt. Vi kan så mye bedre enn dette! □

Tromsø skimarathon

TEKST: PATRICK STOLL
 FOTO: DANIEL ALTMANN
 REDAKSJON@UTROPIA.NO

It is the time of the Winter Olympics when it is possible for us to admire the sportive performance of the athletes. For example Marit Bjørgen running the 15 km skiathlon in 38:33 or the Swiss cross-country skier Dario Cologna who finished the 30 km skiathlon in 1:08:15 minutes.

But what is even more fun than to cheer for your idols is to get out your own skis and hit the skitrac. A good chance was the Tromsø skimarathon on 15th of February.

In best weather conditions the well prepared track moved in four loops of 10.5 km on the central island of Tromsøya. More than 150 men and women ran the half marathon and about 300 participants reached the finish of the marathon distance (42.2km).

Me, a German exchange student who just arrived in Tromsø six weeks ago, also wanted to test my ski skills

Tromsø Ski Marathon saw participants making four laps of the track which measured 10.5km.

which I gained in the last weeks. Unfortunately I did not know before that very day, that the race would be in classical style.

So I had to manage it with

my skating skis, which meant that I mostly used the power of my arms to move. After the first kilometres of desperation I decided to better take the race with the Olympic motto "Ta-

king part is everything".

It was impressive that the winner Peter Eliassen was so much faster than me, that he lapped me in the middle of my second of

four laps. He won the race in 1:49:42 with a margin of four minutes to the next racers.

The first woman was Lisbeth Hauglann in 2:12.56.

Over 150 people took part in the half marathon, while an overwhelming 300 managed to cross the line at the 42.2km mark- completing the full event.

For some the Marathon was a fun day out, while others took it very seriously.

It is even more impressive that the Olympic participants are another 15 % faster.

In the last lap my arms and shoulders started to feel heavy and in a normal training I would have stopped, but this time the spirit of competition pushed me further: The motivation to reach the finish and the thought that you just have to follow the one running in front of you. And finally it is a great feeling to reach the finish and to know that you have made it.

Also a lot of students and staff of UiT took part in the race. The biggest group was the TSI langrenn group, that competed with 16 members, of which two in the half marathon distance and 14 in the marathon.

Trygve Ellingsen reached the finish altogether on a very good 17th place in a time of 2:00:52 and as the first of the participants of UiT.

The TSI langrenn group was formed in October 2013 and has today about

There were several participants from TSI, among them, Trygve Ellingsen, leader of the TSI Cross-Country Skiing Club.

Utropia's own journalist Patrick Stoll was among the participants in the annual Ski Marathon in Tromsø.

30 members. The common aim is to have fun in cross-country skiing and to practise the sport together. The group is training every Thursday at 6 o'clock and meets at the Kraft hall. Training contains mostly intervals in both classical and skating technique.

This was the first race, the TSI group participated in. So for many of the members it was their first race. Trygve was satisfied that all reached the finish and said that some of the group are going to take part in upcoming races in March.

The langrenn group tries to make everything, like the waxing or the start fees, payable for students. To me it sounds perfect, to have people who can give you technical advices and with whom you can have fun in doing sports together. □

Treningstipset

Utropia tester treningstilbudet i Tromsø. I denne utgaven har vi testet klatring.

I en tynn tråd

Hvordan er det egentlig å henge 12 meter oppe i en vegg? Utropia ble med på klatrekurs.

TEKST: IDA ELISE STRØM
ANSVARLIG@UTROPIA.NO

FOTO: MAGDALENA HESTHOLM
FOTO@UTROPIA.NO

Studentidrettscenteret Kraft har en ganske stor klatrehall, som er veldig populær blant både byens studenter og andre ivrige klatreentusiaster. Men i motsetning til mange andre idretter kan en jo ikke bare begynne å klatre.

Før en klatrer må en jo ha en liten innføring, så det blir sikkert og trygt å fyke oppover de høye klatreveggene. Derfor arrangerer Kraft jevnlig nybegynnerkurs i klatring. Helgen 7.-8. februar var dette semesterets andre kurs, som Utropia ble med på.

— Dette kurset passer for alle som ønsker å klatre, og kurset legger opp til at en ved endt kurs skal klare brattkortet, som det er nødvendig å ha for å få lov å klatre, opplyser klatreinstruktør Kjell Roger Arnesen, som var en av to instruktører på klatrekurset.

På kurset var det tolv deltakere, med litt ulik bakgrunn i klatrevæggen. De fleste hadde si likhet med undertegnede så vidt prøvd klatring før, mens noen hadde

buldret endel, mens andre aldri hadde prøvd klatring.

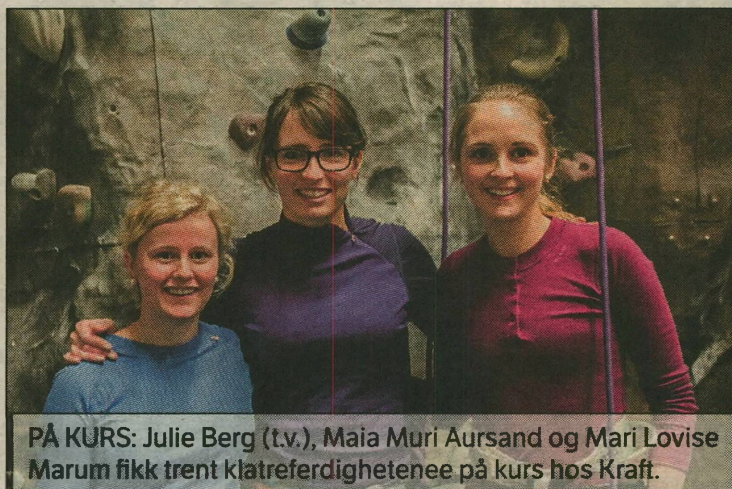
Toppklatring

Kurset gikk over to dager. Den første dagen var det toppklatring med tau, og å lære å sikre som sto i sentrum. Den første kurskvelden startet med at vi lærte hvordan vi skulle bruke utstyret, og hvordan vi sikrer hverandre. Vi jobbet i grupper på tre, så det alltid var to som sikret den som klatret.

Kurskvelden varte i fire timer, og vi var raskt i gang i klatrevæggen. Så allerede den første kvelden fikk man virkelig prøvd seg på hva klatring er, og også armene fikk merke hvor slitsomt det er å klatre når man ikke er vant med det, og teknikken ikke er helt på plass!

Ledklatring

Dag to var målet å klare å klare og lære å lede, eller å klatre på led, som vil si å lære hvordan man klatrer når tauet ikke henger oppe fra før av, og en må henge det opp. Først startet

PÅ KURS: Julie Berg (tv.), Maia Muri Aursand og Mari Lovise Marum fikk trent klatreferdighetene på kurs hos Kraft.

vi med å friske opp litt fra gårsdagen med toppklatring, før de som ville fikk prøve seg på å både klatre og sikre på led, som er litt annerledes enn toppklatringen når tauet allerede henger klart.

Morsomt

Men hvordan er det egentlig kun å henge i en tråd, så høyt som tolv meter over bakken? Mari Lovise Marum (22), Maia Muri Aursand (26) og Julie Berg (20) var tre av deltakerne på kurset.

— Jeg meldte meg på kurs for å utfordre meg selv, og å lære meg å sikre, og bli tryggere på det, forteller Berg.

Etter en helg med kurs var jentene godt fornøyd, og klatringen

hadde helt klart gitt mersmak.

— Vi har blitt pushet til å prøve, og har lært masse på kort tid, forteller Aursand.

For etter to kvelder av fire timer lærte både jeg og de andre deltakerne masse om klatring. Det var flere som fikk bukt med høydeskrekk, og alle ble gode på sikringsarbeidet, og fikk mengdetrening i klatrevæggen.

Vi skal også stå rustet til å ta brattkort, som gir lov til å klatre på alle innendørs anlegg i Norge. Etter gjennomført kurs får en også lov å benytte Krafts klatrehall i to uker, for å trene til brattkortprøven. □

SIKKERHET: På kurset var det fokus på sikker klatring, og alle lærte knuter, og å utføre kameratsjekk på hverandre før klatringen starter.

SIKRING: Her sørger Kristoffer Haugenberg og Maia Muri Aursand for at klatrepartnerene er trygge.

HØYT: På Kraft er det tre ulike klatrevegger som er 12 meter høye, og mange ulike klatreruter.

KULTUR

FOTO: OLGA SHAVRINA

Kultur-redaktøren anbefaler

EDMUNDO QUINONEZ
KULTUR@UTROPIA.NO

I de neste kommende to uker har vi mange spennende arrangementer, her er blant annet noen av dem:

Fredag 21. februar kan vi oppleve Sudan Dudan duo på Café des Beaux-Arts, dette er en duo inspirert av norsk folkemusikk. kombinasjonen er veldig interessant, Anders E. Røine på gitar og Marit Karlberg på langeleik (norsk folkeinstrument). Det vil bli spennende å høre resultatet av disse to kombinasjonene.

Lørdag 22. og søndag 23. februar kan man oppleve et veldig fint arrangement for de som har barn. Nordnorsk orkester arrangerer en konsert for barn! På konserten kan barn delta sammen med musikerne og ikke bare være en del av publikum. For de som har lyst, kan dette bli en veldig morsom, lærerik og annerledes opplevelse for barna deres.

Søndag er også en perfekt dag for å høre på interessante konserter, og på søndag 2 mars arrangerer Tromsø jazzklubb en konsert hvor det kommer til å være mellom 10 til 15 tubaister på scenen, sammen med to trommeslagere og tuba-stjerne Lars Andreas Haug. Hvis du trenger noe nytt å høre på eller er lei av de typiske bandkombinasjonene kan dette være en konsert for deg, denne konserten lover til å bli veldig forskjellig fra noe du har sett eller hørt før!

Ikke glem at på siste side av Utropia kan du sjekke mange arrangementer som kommer til å være, slik at du ikke går glipp av noe! God lesning! □

TEKST: CHRISTINA DAVRIL
FOTO: ALEJANDRO BERRIO
KULTUR@UTROPIA.NO

Multinasjonale Jeff Ballard Trio kom til Tromsø for å glede publikummet med innovativ og unik musikk som sprenger samtlige sjangergrenser.

Søndag kveld 9. februar ble Kulturhuset fylt av fantastiske, moderne jazz-klanger.

Den verdensberømte amerikanske trommisen Jeff Ballard, som har spilt med store navn som Ray Charles, Chick Corea og Pat Metheny, er på Europa-turné. Med seg har han gitaristen Lionel Loueke og altsaxofonisten Miguel Zenón. Loueke, som opprinnelig stammer fra Benin, har blant annet musisert med jazz-storheten Herbie Hancock. Den Puerto Ricanske Zenón er blant de fremste saksofonister av vår tid.

Nytt album: «Time's Tales»
I januar publiserte trioen sitt debutalbum «Time's Tales» og er nå på CD-release turné. På albumet kommer de ulike kulturelle bakgrunnene til musikerne til uttrykk. Det er en kreativ blanding av moderne jazz med impulser fra amerikansk og latinamerikansk musikk. Trioen selv har allerede

Tre musikere fra tre forskjellige land med forskjellige influenser spiller sammen

eksistert siden 2006.

Det er rytmen som står i forgrunnen

På Kulturhuset spilte musikerne blant annet komposisjoner fra Ervin Drake, Silvio Rodríguez og Béla Bartók, men også egne kreasjoner.

Det musikalske midtpunktet var utvilsomt rytmen. Trioen brukte nyanserte polyrytmer, det vil si forskjellige overlappende rytmer, men det fantes også noen «groovige» passasjer hvor rytmen kunne følges enklere.

Iblant begynte ett av instrumentene å motarbeide den underliggende rytmen for å komme til forgrunnen og til et

uregjerlig klimaks, men alt førte sammen igjen etter en stund.

Generelt var sangene ofte temmelig lange og bygde opp til et energisk høydepunkt mot slutten.

Blide karibiske klanger trefter på heavy metal

Imidlertid fantes det også en rolig og drømmeaktig komposisjon med en karibisk flair så som en svært følelsesbetont og melankolsk bluesballade. Som kontrast til dette spilte bandet mot slutten av konserten noe meget uforventet. Den hitilklare, briljante gitarlyden til Lionel Loueke ble plutselig forvrengt og mørk. Musikerne spilte en hypnotisk og drivende sang som stilistisk nærmet seg

rocke-, ja til og med progressiv metal-musikk.

Sammen med en høyst virtuos og henrivende saxofon-solo og en skrikende gitar forbløffet trioen publikummet. Dette reagerte med entusiasme og kunne ikke lenger sitte stille. Det gjorde dessuten musikerne ikke heller. De danset og beveget seg på scenen.

Ved den siste komposisjonen, ekstranummeret, fant trioen tilbake til den «vanligere», roligere stilen sin. Gitaristen Loueke trådte frem til mikrofonen og begynte å synge, for første gang under konserten. Sangen minnet om afrikansk gospel og publikummet ble snart med på å synge. En fin slutt på en flott

kveld med innovativ og gripende musikk.

Gikk du glipp av denne konserten?

Konserten i Tromsø var dessverre bandets andre og siste konsert i Norge under denne Europa-turnéen. De har dratt videre og tilbringer nå de siste dagene av turnéen i Italia.

For deg som forsømt konserten kan en av de andre konsertene som organiseres av Tromsø Jazzklubb være interessant. På fredag 21. februar spiller den nordnorske kvartetten Exhale Quartet på Kulturhuset. Bandet bruker elementer fra jazz, rock, metal, fusion og drum'n'bass i musikken sin. □

Monica Heldal

Blå Rock is a very nice venue with an atmosphere of dedication to music, something which the posters of the instruments and bands on the walls do not let you forget.

It was even better last Wednesday when it was packed full for the coming of Monica Heldal, a 22 year old folk singer from Bergen whose fame is growing all over Norway due to the popularity of her two songs "I don't mind" and "Boy from the North".

Norwegian band the Northern Belle joined the show as a supporting band, which was a great surprise. In just a few songs they managed to bring amazing energy. Their pop folk music is very lively and the singer's smile and the energy from the whole band helped bring a lively atmosphere to the whole audience. If they had been able to play a bit longer it would have been even greater!

Monica brought a calmer atmosphere with her set, with her folk songs accompanied amaz-

ingly by some incontestable guitar skills both from her and from her guitarist. Her performance may have been calmer but it was also very powerful thanks to her incredibly beautiful and atypical voice which is both captivating and relaxing. Between melancholic ballads and lighter songs, Monica creates her own particular universe. Possessing lots of charisma, she has an amazing presence on stage despite her young age and fresh experience as a performer.

However, the concert could have benefited from Monica adding some more lively songs to the playlist, as she always stays in the same kind of rhythm which made the concert feel a bit long. Despite this little frustration, one song really stood out from the rest – the remarkable "I don't know" – and Monica and her guitarist finished the set

by playing an incredible guitar duo, very lively and spirited, which could have been good to have all throughout the concert.

Monica is a very accessible young woman (with more smiling happening backstage than while playing), and she took time to answer a couple of our questions. She really liked playing in Blå Rock especially as the room was full and the audience was very grateful. It is indeed a bit stressful for her to play in new cities as she knows she is a fresh singer and has to increase her fame and fanbase. She has been performing for only one and a half years so far and so she says it is always a good surprise to see so many people coming to listen to her. She thinks that performing in front of a few people can be enjoyable too though, but a crowded room is the best for feeling confident.

Monica Heldal impressed everyone with her beautiful voice

She wants her audience to feel happy and just enjoy themselves while listening to her, which could happen even more if she herself could show some more delight while performing on stage.

Basically, Monica Heldal gave a very good concert, despite some

small details. Above all, she is a great musical discovery who definitely should be followed!

She will play in Norway until March for her *Boy From the North* Tour, making appearances in more than 20 cities. All great opportunities to check her out! □

TEXT: SARAH ELYADARI
PHOTO: ALEJANDRO BERRIO
KULTUR@UTROPIA.NO

Den udødelige Mozart

Årets første produksjon på Scene Vest på Hålogaland Teater vies den verdenskjente komponisten og musikeren Wolfgang Amadeus Mozart. Lørdag 15. februar var det glimrende premierekveld av Peter Shaffers «Amadeus» med regi av Ivar Tindberg.

TEKST: ESTHER HEINECKE
FOTO: GISLE BJØRNEBY/
HÅLOGALAND TEATER
KULTUR@UTROPIA.NO

Mozarts musikk er både intens og gripende, følsom og kraftfull, i alle fall sjarmerende, og ikke minst meget vakker. Den østerrikske komponisten var kjent som et vidunderbarn, og en svært produktiv musikkskaper i sin levetid på 1700-tallet, noe som nesten selvfølgelig førte med seg stor heder og tilbedelse, men også mye misunnelse.

Det er sjalusien til hoffkomponisten Antonio Salieri mot Mozarts velsignede musikalske talent som står i sentrum av Peter Shaffers populære teaterstykket «Amadeus» fra 1979. Salieri selv er den som forteller om sitt møte med Mozart, da han kom til Wien og begeistret hele byen med sin fantastiske musikk. Ved hoffet til keiser Josef II. er det plutselig bare det unge musikalske talentet som får oppmerksomhet. Salieri frykter for sin posisjon og anerkjennelse, og prøver alt for å ødelegge Mozarts suksess. Hoffkomponisten kan ikke begripe at

en så vulgær og ubehøvlet fyr skulle være benådet slik av Gud, mens han selv som ærbødig og korrekt menneske aldri vil kunne bli den store komponisten han ønsket og har bedt om i så mange år. Han vil ha hevn, selv om det går på bekostning av menneskeliv.

I nordnorsk oversettelse har dramaet nå kommet til scenen på Hålogaland Teater. Med en god del humor framstiller hele skuespillerlaget den spennende historien, og fremstår som overdrevent høytidelige personer fra 1700-talls-samfunnet. Det er både komikk og alvor som blir

Gudsbenådede Mozart (Espen Mauno) og den misunnelige Salieri (Svein Harry S Hauge)

uthevet tydelig, og som gjør stykket til en kortvarig, morsom og like fullt interessant forestilling.

I hovedrollen finner vi Svein Harry Schöttker Hauge, som kraftfull gestalter en bitter og hevntfull Salieri. Han mimer den gale, gamle man-

nen som han har blitt mot slutten av sitt liv. Samtidig er han den yngre hoffkomponisten, som presenterer historien om sine egne opplevelser med Mozart. Å spille dette er en stor oppgave siden han nesten uten pause er involvert i hele 3 timers spilletid. Men det gjør han på imponerende og gripende måte, særlig når han bryter ut i raseri eller fortvilelse. Espen Mauno fremstår som en frekk og barnslig Mozart, som ikke bryr seg om konvensjoner eller høflighet, veldig livlig og komisk. Det er gøy å se og lytte til det som skjer på scenen, og en ekstra glede når Mozarts musikk føyer seg inn i handlingen. Stykket ville ikke ha vært så intenst hadde det manglet musikken av selveste komponisten. Flere ganger satt jeg med gåsehud og ble enda mer grepet av framføringen enn jeg ville blitt uten musikalsk støtte.

Hålogaland Teater har pyntet seg med svære funkklende lysekroner, mens scenen selv er nokså enkel. Det er store, grå, bevegelige vegger, og noen enkle rekvisiter som en cembalo, og en rekke stoler som tjener som bakgrunn til stykket og fungerer som romdekorasjon i kongelige stuer, konserthus, eller parkanlegg. Dermed står både historien og skuespillerne i sine praktfulle kostymer, med parykker på hodet, og overdrevent mye sminke i ansiktet, i sentrum av oppmerksomheten.

«Amadeus» er en fargerik fortelling foran mørke vegger om en av de største komponistene noensinne, og en hyllest til hans fascinerende verk. Wolfgang Amadeus Mozart døde altfor tidlig som bare 35-årig. Men hans musikk lever videre, og kommer helt sikkert aldri til å forstumme. □

Fest og fyrverkeri: skikkelig fornøyelse ved hoffet

Rett fra det søt-sure livet

Musikk for øyeblikket: Melissa Horn synger om det følelsesladete livet

Den svenske pop sangerinnen Melissa Horn forteller om kjærlighet, sterke følelser, og livets både søte og sure sider i sine låter. Onsdag 5. februar lot hun publikummet på Kulturhuset i Tromsø delta i sine musikalske uttrykte tanker og følelser i en hyggelig konsert.

TEKST: ESTHER HEINECKE
FOTO: MAGDALENA HESTHOLM
KULTUR@UTROPIA.NO

Melissa Horn har funnet sin egen vei for å klare seg med livets emosjonelle utfordringer. Om det er kjærlighetssorg, drømmer som ikke går i oppfyllelse, eller vanlige hverdagsproblemer - hun uttrykker seg gjennom musikk med selvskrevne låter, akkompagnert av seg selv med gitar, eller bandet sitt. I Skandinavia er hun en velkjent og etterspurt artist. Hennes første album kom ut i 2008; siden det har hun gitt ut tre til, det siste i oktober i fjor. Under konserten i Tromsø var det først og fremst låtene fra det nye albumet «Om du vill vara med mig», som den svenske pop-sangerinnen presenterte. Mange var det som kom denne kvelden; både sitte- og ståplas-

ser på Kulturhuset var utsolgte, og fullt med mennesker som ville lytte til Melissa Horns melankolske musikk. For melankoli var det som kjennetegnet hver eneste låt, uansett om låtene var rolige, temporeduerte, eller litt mer eksponerte og raskere. Som innhold hadde de ung eller uoppfylt kjærlighet, vemodige tilbakeblikk på en tid som lenge har gått inn i historiebøkene, eller krevende, utfordrende, men også berikende og trivelige følelseslaster.

I dempet, av svart- og gråfarget bestemt lys, stod Melissa Horn og bandet sitt som skyggemestre på scenen, og virket så fjernt fra det reelle livet, omfavnet av deres egen musikk. Likevel var de nære, fordi hver eneste av oss kunne kjenne seg selv igjen i det sangene handlet om. Sangerinnen viste seg fra

sympatiske og sjarmerende sider, og fylte pausene mellom låtene med anekdoter fra hennes eget liv.

For min del ble det litt for ensidig etter hvert, selv om jeg synes at det var vakker musikk. Konserten varte ganske lenge, og særlig den melankolske stemningen sørget for at det musikalske sett ble ganske monoton.

På en annen side kunne en bare lenge seg tilbake, og lytte til de fine, uttrykkssterke melodier under en avslappet og hyggelig stemning. Det var musikk for øyeblikket, med mye tid til å tenke seg om, eller bare nyte det. Publikummet virket i hvert fall veldig fornøyd med denne kvelden. «Skikkelig kult», og «veldig bra» var beskrivelser jeg hørte mer enn en gang da jeg forlot salen den kvelden. □

Two of the participating reindeers enjoying the race.

Run Forrest, Run!

It's Sunday, the 9th of February 2014, at half past twelve in Tromsø, Norway. I am not sure what to expect.

TEXT: KATHARINA REIMER
PHOTO: EIRA TRIGUERO
KULTUR@UTROPIA.NO

People are gathering in the city center, more precisely in Storgata, the town's main road. Already the day before it had been transformed into a giant snow racing track. Barriers on both sides keep spectators off the track, and folks are looking for the best position to follow the upcoming event.

Utklipp

that days adventure: twelve even-tempered, quiescent reindeers enjoying the calm before the storm while posing for photographers. At this point it was hard to imagine these animals could ever even come so much as close to something deserving the denomination 'race'.

Somewhere in the middle section,

directly next to the barrier and somewhat closer to the finish line than to the start, I mingled in order to get a good spot to witness the rumpus.

Ten years ago, the first reindeer race in Tromsø happened in the exact same spot. Due to its popularity it has grown to be a week-long festival during which over 50 events dedicated to the Sami culture take place, now officially referred to as Sami Week in Tromsø. Amongst the diverse offerings are various concerts, a course in the Sami language, the Nordic Championships in lasso throwing, the celebration of the Sami National Day on the 6th of February and the present-day's Nordic Championship in reindeer racing.

Twenty minutes later the game is on. After a quick and easy inaugural address, the reindeers are led

to the starting line in pairs. Some of the men guiding them are dressed in Gákti, traditional, usually blue, red and white coloured Sami clothing worn in ceremonial contexts and particularly – heads up! – when herding reindeers.

While I am busy moving my toes against the emerging chilliness, a murmur goes through the crowd. People are craning their necks. More whispers. Heads turn. I spin mine around to catch the source of the turbulence: the current reindeer has no partner to lead it. Instead the man directing it is having trouble walking the deer straight. Like a moody moose-on-the-loose it rises to its hind legs and uses its uplifted ones to plant kicks on the man's back. A second man approaches to help and together they manage to regain control. Luckily nothing worse has happened, however it seems like he got his share of bruises that day. Zoom, fast as the wind the two-deer-two-human-team rushes past

me. Bad swear words from the German tourists next to me follow them to the finish line. Apparently dispersed snow hit the woman's fancy professional tourist's camera lens. It would not be the last time that day.

Heat number one to the professional two to the junior. The procedure, however, is the same. At the skiers start simultaneously, the doors are unlocked. What he best described as a regular rapid lumbering how could Santa be able to handle. Admittedly, the stuck somewhere in lity and imagination

Tongues blowing wind, the animals and their grand appear

the amusing sight, the speed is easily underestimated. For the course track with a length of 200 meters they barely need 18 seconds of time.

Disse feltene er dessverre klippet ut fra originaleksemplarene som Universitetsbiblioteket hadde til disposisjon ved digitalisering og vises dermed kun som svarte felt.

Livstruende frekkhet

Riksteaterets forestilling om Sokrates formidler tidløs antikk visdom og én manns modige arroganse

TEKST: EMMA JENSEN
FOTO: PRESSEBILDE
KULTUR@UTROPIA.NO

Riksteaterets pågående turné med enmannsforestillingen Sokrates' forsvarstale gjestet Tromsø i dag, mandag 17. februar. En fullsatt sal opplevde Toralv Maurstads tolkning av filosofen over alle filosofer, Sokrates.

Han ble et offer for sin egen overbevisning, Sokrates - en samvittighetsfange, så og si. Hans livslange oppdrag for å avsløre sine medborgeres mangel på visdom førte til slutt til hans død, om vi skal tro Platons tekst, som var den vi fikk høre i Kulturhusets store sal. Den skrev han, en gang omtrent 300 år før Kristus. Disse gamle ordene, her i norsk oversettelse, er i dag fremde-

les aktuelle, og underholdende. Teksten gjør seg svært godt i framførelse. Den timelange monologen, med Maurstad som en svært overbevisende Sokrates, trakk også med publikum og gjorde oss til tilhørere i rettsalen hvor Sokrates forsvarte seg mot de anklagene som var reist mot ham. Hovedtemaene i hans appell var oss menneskenes begrensede tilgang til visdom, og hva som skiller et klokt menneske fra resten - intellektuell ydmykhet, på sokratiske vis: "jeg er ikke vis, og jeg inbiller meg heller ikke at jeg er vis", som han uttrykker det i stykket.

Det er blant annet fra denne av Platons tekster at vi i dag har vår kunnskap om den store filosofen Sokrates, som aldri skrev noe selv, og som beskjefteget seg med filosofiens sentrale spørsmål: hvordan

lever man et godt liv? Men hans metode, som innebar å få intervjuobjektene hans til selv å avsløre sin uvitenhet, skaffet ham etterhvert fiender mektige nok til å få i stand en siktelse mot ham.

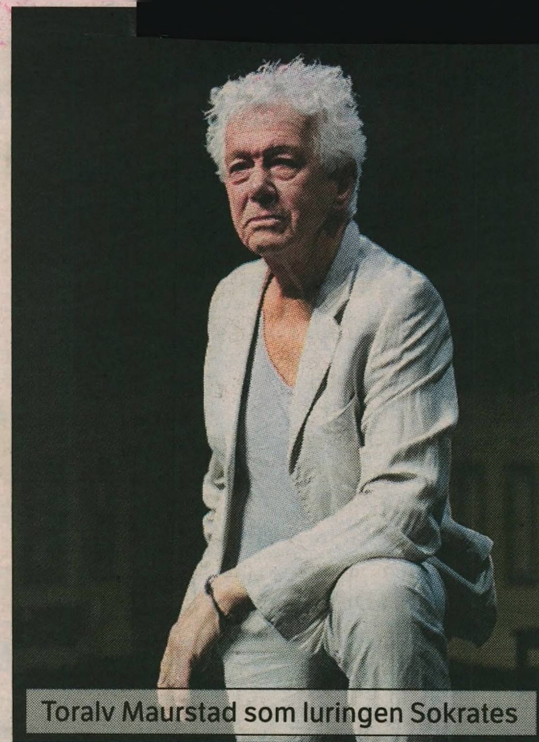
Det ender da også med at Sokrates' obsternasighet koster ham livet. Og selv i dag er det nok mange som ville ha sendt noen i døden heller enn å innrømme sin egen feilbarlighet. Nettopp derfor er stykket så gripende, og føles overhodet ikke eldet eller følelsesmessig utlignende.

Sokrates forsvarstale er et tankevekkende verk, og i grenselandet mellom oppriktighet og narraktighet, det man kanskje i dag ville kalle "ironi", er Sokrates en underfundig karakter. I Maurstads tolkning

kommer han fram som en godmodig gammel mann, dog med et lurt glimt i øyet. Vet han virkelig ingenting, som han vil ha oss til å tro? Vi får følelsen av at han gjennomskuer oss, og det er lett å skjønne hans

provoserende kraft på de Ærede Athenere.

Mitt gjennomgående inntrykk var av en veldig vakker, tankevekkende, og levende formidling av en flere tusen år gammel tekst. □

Toralv Maurstad som luringen Sokrates

Diktkveld: Lyrikk i vinterlekenes tid

TEKST: JENS JØRUND TYSSDAL
 FOTO: DANIEL BJØRNBEKK ALTMANN
 KULTUR@UTROPIA.NO

Hva er en diktkveld, egentlig? Vi plukket med oss ei diktsamling, og dro for å finne ut.

Vi skjønner snart det, at ei diktsamling i sekken ikke er mye i dette selskapet. Når vi ankommer Sivertsens kafé, ligger allerede et titalls diktsamlinger strødd ut over et av bordene; Tromsøstudentenes diktforening har inntatt det koselige kjellerlokalet, og arrangerer diktkveld.

Men hva er en diktkveld egentlig? En sammenkomst der man leser dikt for hverandre? Et forum for å

dele egne dikt? Eller en unnskyldning for å treffes, prate, og ta et glass sammen?

Litt av alle tre skal vise seg, skal det vise seg. Etter litt småprat starter kvelden med at to av de frammøtte leser egne dikt. Deretter deles det litt fra medbrakte diktsamlinger. Kveldens tema er humor, og Hal Sirowitz' tragikomiske dikt lokker snart fram latteren. Det settes også i gang et fellesdikt, der alle kan bi-

dra med ei verselinje på et ark som går rundt. Resultatet ligger på diktforeningens facebook-side (se faktaboks), det fikk navnet «Er det humor?» – men er det kunst? Les og døm selv!

Ganske snart glir praten så over i løst og fast av mere og mindre lyrisk karakter, selv om det også leses flere dikt, vi får høre fra André Bjerke, Jan Erik Vold og Audun Mortensen. I disse dager er de olympiske vinterlekene – i alle fall som tema – aldri langt unna – og de blir en anledning til å spørre, med Jan Erik Vold:

*Er sølv
 nederlag? Sjuendeplass
 en
 flopp (...)*

Diktet heter *Landet som led av medaljefeber*, og vi unner oss enda to linjer derfra:

*foten til Bjørn Dæhlie.
 Hva er meninga
 med Norge?*

Verdens nordligste diktforening?

Hva er da Tromsøstudentenes diktforening? De beskriver seg som en levende interesse for dikt, og et sted for å dyrke interessen sammen. Diktforeninga ble starta opp av studenter med stor interesse for dikt, som ikke fant noen liknende forening i byen, og de møtes om lag annenhver uke til diktkveld, ofte med et tema for kvelden. Man kan ta med seg dikt man vil lese for hverandre, men dette er ikke noe krav. De fleste diktene som ble lest denne kvelden kom fra mer eller

Diktinteresserte samlet rundt bordet på Sivertsens kafé

mindre kjente diktsamlinger, men for den som skriver litt selv, er det også et flott forum for å dele det man skriver med ei mindre gruppe.

Den harde kjerne i diktforeninga stiller alltid opp, men man kommer vel ikke utenom at på diktkveld er man i eksklusivt selskap; denne tirsdagen var vi sju rundt bordet. Diktkveldene fortsetter i alle fall utover våren og er åpne for alle interesserte, så dermed kan nok Tromsø skilte med å ha i alle fall verdens nordligste aktive studentdiktforening. □

Utklipp

- MØTES OMLAG ANNENHVER UKE OG DELER DIKT

- TREFF, ARRANGEMENTER OG DET SOM ER VERDT Å VITE FINNER MAN PÅ FACEBOOK-SIDA:

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/GROUPS/TROMSODIKTFORENING/](https://www.facebook.com/groups/tromsodiktforening/)

- ER TILKNYTTET STUDENTSAMFUNNET I TROMSØ

Utopia kan denne gangen presentere følgende dikt som Kristine Solbakk i Tromsøstudentenes diktforening har skrevet.

Disse feltene er dessverre klippet ut fra originaleksemlarene som Universitetsbiblioteket hadde til disposisjon ved digitalisering og vises dermed kun som svarte felt.

Take that, Soma is coming!

An amazing web channel to get original Sami music and film headquartered in Tromsø

Soma, a Sami music program which based in the city of Tromsø, filmed its pilot episode last weekend. In this stirring segment, it interviewed a famous Sami musician, Ivan Andre Skum, who is also a member of the Sami rap band Dulova Duottar. Ivan has worked with music for about 10 years and his band Dulova Duottar has held several concerts in Norwegian, Finnish, Swedish, and, of course, Sami. They have toured in Russia and all the Nordic countries in the last few years. In this episode, Ivan sang "Niehku Maiilbmi", a Sami song about a beautiful girl lingering in his dream when he

was a young boy.

Soma, which is produced by Heylo Audio-visual Productions, intends to distribute Sami music and cultural festivals from the Arctic area throughout the world. The production of this pilot episode is in collaboration with 7minus Media, a long-term partner of Heylo's in the development of web TV. The

Soma is based on sami music

main tasks of the Soma team include directing music videos, making artist portraits and creating its own cultural reportage and series. The feedbacks from

its international audience will also offer important direction as Soma moves forward.

The debut of Soma is expected

to be on nomad-webtv.no in May. If you are curious about or fascinated by Sami culture, there is no reason to miss such a fabulous web TV program! □

TEXT AND PHOTO: SIWEN HUANG
 KULTUR@UTROPIA.NO

TEKST: STIAN SÆTERMO
JORGALAPMI: INGER MARET EIRA
ALTA@UTROPIA.NO

Áltá Sámi festiválas ledje mánggat doalut, ja earret eará lei Utopia bovdejuvvon filmpremierai Aurora kinoi.

Kofta & Kilten nammasaš dokumentárfilmma vuosttaščájahussii man universitehtalektor Beate Bursta ja Kristin Nicolaysen leaba ráhkadan ledje čoahkkanan činadan guossit. Soai leaba goappešagat bargan dáinna filmmain dutkanprošeavtta "Kontinuitet og endring i bilder av nordområdene. Konstituering av blikket på Finnmark" oktavuodas. Professora Kjell Olsen lea leamaš prošeaktajođiheadji.

— Kristin lei Ávanuoris fitnan ja gullán festivála birra mii lágiduvvo Muorral gilázis, ja jurddášii dát sáhtášii leat buorre jurdda oanehisfilmii. Muhto go ledjen dán dutkanprošeavttas ovdalaččas, de gávnnaheimme ahte dát jurdda han heivii juste dego oktan daid golmma empiralaš guovlluide: Media, kultuvraealáhusat ja filma. Min prošeakta lea dasto kultuvraealáhusa vuolde, ja filmma dáfus lea gelddolaš dát seaguhus nanu báikkálašvuodas, globaliserema bohtosat ja oddaigásaš duohtavuohka gos olmmoš beassá iežas identitehta ja gullevašvuoda válljet eanet go ovdal, muitala Bursta.

Kultuvrralaš seaguhus

Snefjord Highland Gathering lea filmma fáddá, mii lea festivála mii lágiduvvo unna gilázis Muorralis gos áset dušše 36 olbmo.

Warren, Kevin ja sámieiddat. (preassagovva)

Festivála sáhtášii sámegillii čilget dego máilmmi gievrasmusaid gilvun, go gilvalit earret eará dimbárbálmumis ja lossa gedggiid guoddimis. Dát árbevirolaš gilvohallanvuohki lea álggahuvvon Skottlánddas.

Kofta & Kilten filmmas deaivadit dáiddárbárain Hanne-Grete Einarsen:ain ja Trond Egil Nilsenin. Einarsen ovddasta sámivuoda ja dasto maid gávtti, ja Nilsen ges dovdá gullevašvuoda ja gesso identitehtalaččat skottalašvuhtii ja dasto ovddasta kiltta. Ovttas leaba soai searvan lágideit festivála mii lea hábmejuvvon goappašagaid geahčanguovllus ja mas leat kultuvrralaš oasis sihke sámii- ja skottalašvuodas.

— Letne bargan jurdagiin ja hábmemiin 2010 rájes, ja lea leamaš somás proseassa mas olu lea oahpan, vaikko muhtomin dovdá ahte

olmmoš bargá oalle olu, dadjá Nicolaysen mojunjálmmiid.

Iežas julggiid nalde

Soai eaba leat hástán buvttaduserviid ja earalágan ortnegiid searvat, ja dainnalágiin lea sudnos leamašan obbalaš kontrolla filmmain ja dainna kreatiivalaš proseassain.

— Go letne dainnalágiin válljen bargat ja bargan iešheanalaš buvttadeaddjin, de letne seammás ieža beassan mearridit loahppabohtosa. Seammás lea dát bargovuohki dagahan ahte munnos lei obbalaš kontrolla proseassa čadaheamis maid. Dasalassin sáhtá leat váttis dan dutkanprošeavtta ektui mainna letne bargan dal, muitala Burstad.

Čuhppojuvvon

Manjemus áiggiid leaba Burstad ja Nicolaysen čohkkán

čuohpadanlanjas ja gárven filmma vuosttaščájahussii.

— Letne oanidan filmma badjelaš kvárttain, mii lea oalle olu go filmma guhkkodat lei álggos badjelaš diimmu, muitala Nicolaysen. Dan dagai vuoi oaččuime filmma vuogas, ollesguhkkosaš dokumentáran, maid oavvildan ahte letne bures olahan, lasiha Bursta.

Ii goasse áibbas buorre

Nu movt buot eará filbmadahkkiin ja dáiddáriin de lea váttis gohčodit prošeavtta "gárvvisin".

— Leat álo juogalágan boasttuvuodát maid manjel oaidná dahje fuomáša, dego heajos fokus muhtomin ja nu ain. Muhto nie dat lea dokumentárain. Olmmoš čuvvoda mielde doppe gos dáhpáhuvá ja dalle ii leat álo dat filbmateknihkalaš bealli mii lea deháleamos. Deháleamos lea

govvidit intima ja lagas dovdduid, oavvilda Nicolaysen.

Gergosat vuosttaščájahussii

Vuosttaščájahus lea dušše moatti diimmu geahčen, ja nieiddat dovda veahá hušša.

— Dál go vuosttaščájahus lea dušše moatti diimmu geahčen, de šaddá veaháš hušša, muhto dovde iežame geargusin ja letne vuovdnát iežame buktagiin. Dál galge álggos čájahussii, ja manjel šaddá feasta gos galge ávvudit ahte letne geargan, loahpaheaba Bursta ja Nicolaysen ovdalgo doapmaleaba rukses ránu lusa. □

Den norske versjonen av artikkelen finner du på www.utropia.no

Rock på kurs

Studentuka i Alta samt frivillige for Aronnesrocken var på kurs for å lære mer om hvordan man kan arrangere festivaler og konserter samt utveksle kunnskap og erfaringer med hverandre.

Norsk Rockforbund er konsertarrangørenes interesseorganisasjon. Per 31.12. 2013 hadde organisasjonen 281 medlemmer: Festivaler, rockeklubber, spillesteder, bluesklubber, studentsamfunn og rockeverksteder.

Norsk Rockforbund har tre kjerneområder: Interessepolitikk, kompetansehevende tiltak og arrangørutvikling, samt medlemservice. Dette omfatter arbeid med rammebetingelser for medlemmer, samt å samle inn og spre kunnskap om konsertdrift i videste forstand.

De hjelper også norske kon-

sertarrangører med juridisk tjenester, informasjonstiltak, støtteordninger, utvekslingsordninger, medlemstilbud, råd og hjelp.

I den forbindelsen var de i Alta i helgen i regi av City scene og Aronnesrocken. Det var en lystig gjeng som møtte opp til kursstart kl 18.00 på fredag. Helgen skulle bestå av kurs, middag og deretter konsert på City Scene med Skambankt.

Daglig leder for Greener events Linnéa E. Svensson var foredragsholder og kursleder sammen med Ketil Hvindenbråten, som også jobber som produsent på Slottsfjellfestivalen, begge

Linnéa E. Svensson holdt foredrag. Til stede var både styremedlemmer, frivillige og festivalsjefer for både Aronnesrocken, studentfestivalen og for sørøyrodden.

to på oppdrag fra Norsk Rockforbund og begge var strålende fornøyd med helgen.

— Det har vært en veldig flott helg og en helt super kursgjeng. Det er veldig inspirerende å se så masse engasjement og motiverte og ambisiøse folk. Morsomt

å holde kurs når kursgjengen også sitter inne med så masse kunnskap og tilstedeværelse, sier Svensson.

Kurset ble avsluttet på lørdag med temaer som: Hvordan lykkes på vår arena og drift av festival og arrangement.

— Vi holder kurs kontinuerlig over hele landet, men dette er faktisk vår første gang i Finnmark. Det ga absolutt mersmak, jeg håper vi kan komme opp igjen en gang i fremtiden, avslutter Svensson før de må haste av sted til flyet for å rekke neste kurs. □

TEKST OG FOTO:
STIAN SÆTERMO
ALTA@UTROPIA.NO

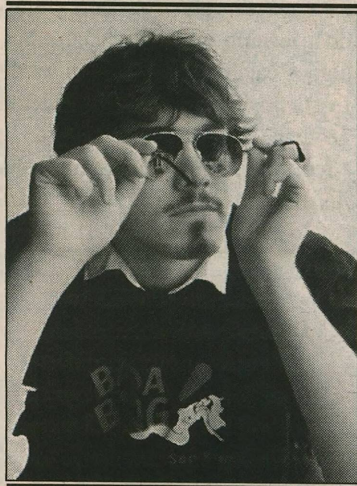
SCORSESE, DICAPRIO OG THE WOLF

Martin Scorsese i dialog med Leonardo DiCaprio og Margot Robbie om hvordan en av filmens morsomste scener skal gjennomføres. (Foto: Presse)

FILM SCOOP

ALEXEI SMIRNOV
KULTUR@UTROPIA.NO

Filmen som nå har blitt Martin Scorseses største hit noen gang, *The Wolf of Wall Street*, er en film Leonardo DiCaprio hadde drømt om å få på storskjermen i over syv år, ifølge ham selv. Et av hans mest etterlengtede prosjekter. Han var involvert i å skrive manuset og var produsent, noe som selvfølgelig betydde at han for en gangs skyld kunne si «nei» til regissøren. Men i følge dem begge var dette egentlig aldri tilfellet ettersom Scorsese og DiCaprio tenker meget likt etter fem solide samarbeid i film-ringene. Den superkjente skuespilleren gjorde tre filmer like etter hverandre med bare noen få ukers pause mellom *Django Unchained* og «Wolf», med *The Great Gatsby* i hælene. Et sjeldent syn, men han var så utrolig fokusert på å få filmen utført at når muligheten endelig viste seg, var det umulig ikke å hive seg med.

Det er nesten urealistisk hvor liten forskjell det er mellom et ekte Wall Street-firma og en gjeng med weed-dealere, uopplyst om de finere sidene av økonomi. Jeg lukter samfunns satire i en film som handler

om begynnelsen og slutten av ikke bare et korrumpert selskap som tilsynelatende utfører alle de riktige stegene for å surfe til toppen etter en økonomisk kollaps, men også mannen som skapte alle anledningene for noe slikt, Jordan Belfort (Leonardo DiCaprio). DiCaprio bestemte seg for å spille rollen som en romersk keiser, en fantastisk beskrivelse av Belfort. En mann som har alt, enten det er snakk om materialistiske ting eller den rette utstrålinga, med en perfekt mengde manglende samvittighet i tillegg. Han prøver alt og sier aldri nei til noe som helst, men utvikler på tross av dette et gudskompleks som blør over i et sykt konkurranseinstinkt, og gir ham en trang til å utfordre enhver som er ute etter å jakte ham ned. Og la oss ikke glemme at han er tom, tom, tom! Forestill deg Jay Gatsby, om Gatsby var en drittsekk.

Filmen vet hvordan den artikulere ordet «gøy» uten å være en standard komedie, fordi når alt kommer til alt handler den om de artigste sidene av livet den presenterer, og hvor skummelt fallet kan være om man snubler ned fra toppen. Når Belfort sier «This is the greatest company in the world» har vi som publikum allerede sett de egentlige jungel-lekene som finner sted i Stratton Oakmont Inc. Dette kontoret er hjem for en vill atmosfære der alt er lov, enten det er prostitusjon i forskjellige former, eller vold og mobbing, styrt av ingen andre enn alfa-gorillaen Belfort selv. Herren over alle apekatter, utstyrt med sitt eget motivasjons-parringsrop som bringer selskapet gjennom alt unnatt tunge tider. En dyrehage uten gjerder, rett og slett.

Mannen som endte opp i regissørstolen er kjent for de fleste, og er egentlig et produkt av post-«Golden Age Hollywood» (1920-1950), i tillegg til å være en del av «The Movie Brats» sammen med andre store navn som Francis Ford Coppola, George Lucas og Steven Spielberg. Denne gjengen var den første større bølgen av regissører som vokste opp med film og hadde gjennomgått skoloring innenfor film. Scorsese er med andre ord en av de som gjorde 70-tallets Hollywood fantastisk, og var samtidig en av de mer nytenkende regissørene, som dessverre ikke bidro med en umiddelbar klassiker hver gang han sto bak kamera. Sammenligner man *Star Wars*, *The Godfather* og *Jaws* med *Taxi Driver*, kan man konkludere med at filmene hans ikke begynte å generere reelle inntekter før på 2000-tallet, som tilfeldigvis også var begynnelsen på DiCaprio-æraen. God timing etter DiCaprio sin mening, som fra ung alder hadde badet i Scorseses beste verk, samt drømt om å få jobbe med den gamle regissøren. «Wolf» kunne vært regissert av Ridley Scott om ikke DiCaprio hadde «stalket» mentoren gjennom alle hindringene som sto ovenfor produksjonen på slutten av 2000-tallet, med en kopi av manuset i hver hånd

De verdenskjente filmteknikkene til Scorsese er her tilbake i full form: lange dialoger, kjappe cut-ins og bruken av in medias res. Jeg følte derimot at Scorsese utmerkede musikksmak var litt fraværende, en større skuffelse. På den ene siden er oppdraget hans å vise oss en livsstil gjennom sin regi – å transportere publikum inn i denne verdenen – ikke så ulikt hva han gjorde med

Goodfellas i 1990. På den andre siden, selv om ingen her blir drept eller banket ihjel som vanlig, skildrer filmen noe av den mest sjokkerende tematikken jeg har sett på lenge. Den går i hundre hele veien, og det oser effektiv filmskaping. Baksiden av dette er at store deler ikke føles trimmet. Scorsese er ikke så glad i plot. Det er ikke hans greie, ifølge ham selv, og det vises her. «Wolf» ble åpenbart presset ut døra for å rekke Oscar-sesongens lyskastere. Noen av scenene er der kun for å være der, uten egentlig å fremme karakterene, historien eller moralen. Ting skjer, fordi de skjer. Fordi det er gøy. Et godt eksempel er en liten bit med «technobabble» om økonomi og hvordan all svindelen egentlig fungerer, før de plutselig bestemmer seg for å ta den realistiske avgjørelsen om å ikke forklare noe av det, ettersom ingen i publikum egentlig følger med uansett. Men det er nettopp fordi mange av oss er såpass ignorant at Jordan Belfort ble den han var.

DET ER NESTEN UREALISTISK HVOR LITEN FORSKJELL DET ER MELLOM ET EKTE WALL STREET-FIRMA OG EN GJENG MED WEED-DEALERE, UOPPLYST OM DE FINERE SIDENE AV ØKONOMI. JEG LUKTER SAMFUNNS-SATIRE.

Om man går ut av «Wolf» med et glorifisert inntrykk basert på det den har å si om Belforts livsstil og

livstruende morostreker, har man misforstått alt. De samme følelsene man fikk da man så *Fight Club* for første gang, er dømt til å poppe opp i hvertfall noen få ganger, det ligger i menneskets natur. Men ta ikke feil av hva sluttmoralen egentlig er. Jordan Belfort er tross alt en utrolig karismatisk person. Når han prater til de som jobber for ham og publikum i likhet, føler man adrenalinet slå inn. Egentlig er det helt utrolig at Leonardo DiCaprio klarer å levere en slik prestasjon, for selv om Belfort var slik i virkeligheten, gjør Leo det fra et falskt ståsted. Han har mest sannsynlig ikke de naturlige evnene som skal til for å sjarmere så mange kunder i seng. Han må gjette seg frem, og han treffer blink. Det er rart å tenke på at DiCaprio ikke gjorde et spesielt sterkt inntrykk med rollen gjennom første akt – den svakeste delen av filmen generelt – når de neste to timene tvang meg til å plukke kjeven opp av gulvet utallige ganger.

Negativ kritikk har lite å si når alt kommer til alt, ettersom filmens vulgære sjansespill gjør opp for seg ved å gi publikum en utrolig opplevelse. Dette er en av de mest kvalmende filmene på lenge, og er samtidig foreløpig filmen å utkonkurrere i 2014. Leonardo DiCaprio gjør en fremragende jobb i hovedrollen og hans forhold til Martin Scorsese er ulikt noen annen i bransjen, et samarbeid som forhåpentligvis fortsetter utover regissørens siste bidrag til filmverdenen før han pensjonerer seg. En ting er sikkert: Scorsese + DiCaprio = sant!

«Was all this legal? Absolutely fuckin' not!» - Jordan Belfort

Samisk kultur og liv på lerret

TEKST: ESTHER HEINECKE
FOTO: ERIK VALLSTEN
KULTUR@UTROPIA.NO

I forbindelse med samefolkets dag 6. februar viste Verdensteatret tre kortfilmer som representerer forskjellige aspekter ved det å være same i dag og i fortiden.

Joik og reinsdyr, ikke bare samisk klisjé

Filmene var også del av kortfilmprogrammet under TIFF 2014.

Áhkku (Bestemor) er 22-årige Elina Waage Mikalsens første film. I 9 veldig personlige minutter får vi innblikk i tankene hennes, og særlig i livet til Áhkku, bestemora Mary Mikalsen. Elina ser på sine egne røtter, og prøver å finne ut hva det egentlig er som utgjør hennes identitet. Gjennom bestemora, som forteller om sine opplevelser som same i Norge, ser Elina nøye på det samiske i sitt eget liv. Filmen viser tydelig at Mary Mikalsen er oppvokst i en tid da det ikke var lov å snakke det samiske språket på skolen eller utøve helt fritt de mangfoldige samiske tradisjonene. En får innsikt i hennes ganske 'vanlige' norske liv, som ved første blikk ikke viser noenting om hennes kulturelle tilhørighet. Alt det samiske er ikke åpenlyst, heller ikke skjult, men bare synlig i spesielle øyeblikk. Dette korte innsynet i to liv er bare begynnelsen av Elinas leting etter identiteten.

Várjjatvuotnaláccat (Portretter fra Varangerfjorden) er en film som absolutt lever av de fine og unike bilder fra både Nesseby i Finnmark, og de portretterte menneskene i et lite sjøsamisk samfunn. Bildene fokuserer på korte, forgjengelige øyeblikk, som uthever både det vanlige hverdagslivet, og samtidig sambandet av folket til natur og sterke tradisjoner. Det er mennesker som ikke trenger TV fordi utsikten fra huset ved fjorden er stor-skjerm nok, det er folk som pusser opp gamle hus med mye innsats og hengivelse, og det er en eldre fisker som ikke drar ut på sjøen uten å joike. Det fine med denne filmen er særlig at man får kjempelyst til å dra til Nesseby for å se den vakre naturen med egne øyne, å prate med dette hyggelige folket, og å bli kjent med det tospråklige området. Det er bare 13 minutter hvor filmskaperen Egil Pedersen viser et utklipp av samisk liv i et moderne samfunn. Men disse minuttene har mye å si og tilby.

I fokus i **Juoigan** (Joik) står den tradisjonelle samiske sangformen. Dokumentarfilmen av Maj Lis Skaltje presenterer mange forskjellige mennesker fra Sverige, Finland, og Norge, som forteller om sine erfaringer, livshendelser, og spesielle emosjoner de knytter til deres samiske kultur, og særlig til joiken. For folk flest i denne filmen er joik en viktig del av identiteten, og ikke minst en viktig uttrykksmåte, uansett om det synges om mennesker, situasjoner, eller de elskede reinsdyrene. Dokumentasjonen går også langt bak i historien. Det fortelles om jakten på samene som den gang ble sikket og fordømt for å utøve trolldom, og om undertrykkelse av samisk kultur og tradisjon, som preget folk. Juoigan er en film som peker på mange interessante aspekter ved samenes liv, viser nydelige bilder av skandinavisk landskap, og setter sympatiske mennesker og deres helt personlig historie i midtpunktet. □

Down Under Up North

TEKST: ELZA BÖRÖNDY
PHOTO: MARIA D. SCHRATTENHOLZ
KULTUR@UTROPIA.NO

There is a new exhibition on display in the Nord Norsk Kunst Museum until the 23rd of February.

You can see interesting and contrasting photos by Norwegian photographers Per Bentsen and Bente Geving.

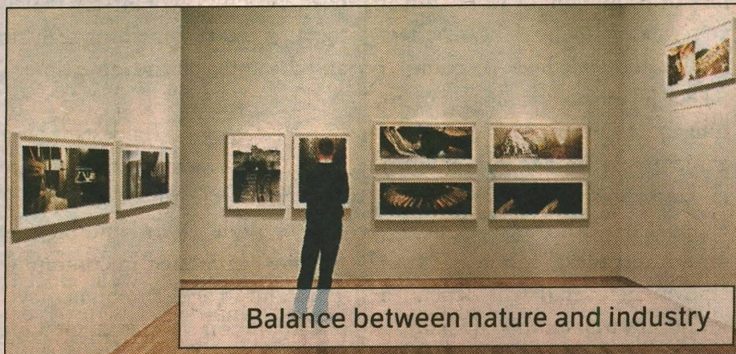
This exhibition is definitely for you if you like looking at beautiful photos of nature and enjoy the different perspectives of the camera as the pictures are nicely chosen and arranged. The two exhibition halls have two different moods. In the first room, which could be called the „contrast room”, two pictures are paired together in one diptych. Sometimes the photographs are connected (like the top of a mountain in winter and then in summer time), but usually the connection between them is only metaphorical. For instance: a building on the right side and a beautiful mountain on the left side. As if the pictures are trying to say: We build and then we destroy.

In the other room, the question comes to one's mind: Which way would you choose? Variations on a theme could be the name of the room, as the photographers took pictures of railroad tracks from different angles – well, do we really have a choice in the real life?

The artists, both of whom were born at the beginning of the 1950s, hope their photographs will help reopen the Sydvaranger Mine in Kirkenes,

but their photos also have a deep metaphorical meaning. Feel free to be a tourist and look around, find the contrasts by yourself and analyse them, or just be amazed by how beautiful the world we are living in is – and, on the other side, how much harm people cause to the Earth.

Tips: check out the permanent exhibition of oil paintings from the 19th century as well to see how much art has changed since that period. □

Balance between nature and industry

Magnus Carlsen briljerte i Zürich

SIMON STEINNES
KULTUR@UTROPIA.NO

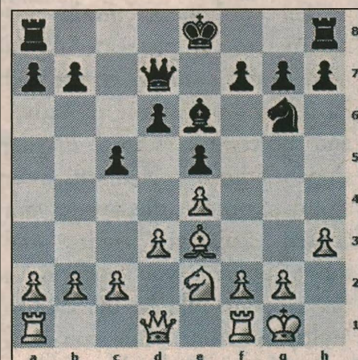
I månedsskiftet januar-februar spilte Magnus Carlsen en turnering i Zürich i Sveits. I tillegg til Carlsen besto feltet av Levon Aronian, Hikaru Nakamura, Fabiano Caruana, Boris Gelfand og Viswanathan Anand. Samtlige var blant de ti beste på ratinglista for januar 2014, og målt etter gjennomsnittsrating var feltet tidens sterkeste.

Det var vanskelig å velge ut partiet til denne utgavens spalte, for Carlsen hadde et fyrverkeri av en seier mot Boris Gelfand i første runde og tidens snuoperasjon mot Nakamura i tredje. Likevel var det kanskje seieren mot Caruana i fjerde runde som smakte aller best for vår mann:

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Lb5 Sf6

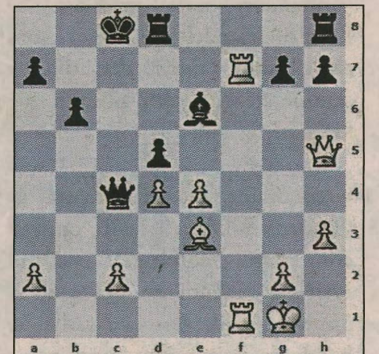
Vi er inne i Berlinforsvaret i Spansk åpning. Denne stillinga var oppe i hele fire partier i fjorårets VM-match.

4.d3 Lc5 5.Lxc6 dxc6 6.h3 Sd7 7.Le3 Ld6 8.Sc3 c5 9.O-O Sf8 10.Sd2 Sg6 11.Sc4 Le6 12.Se2 Dd7 13.Sxd6+ cxd6

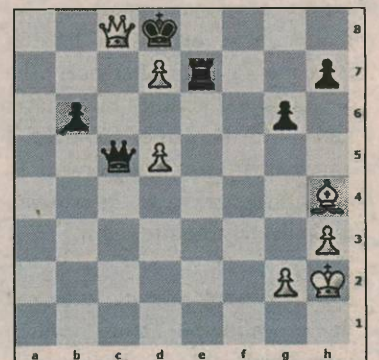
Hvit har god kontroll i sentrum, og den sorte kongen har ennå ikke rukket å komme i sikkerhet. I slike tilfeller lønner det seg ofte å åpne linjer i sentrum:

14.f4! exf4 15.Sxf4 Sxf4 16.Txf4 b6 17.Dh5 d5 18.d4 c4 19.b3 Dc6 20.Taf1 O-O-O 21.bxc4 Dxc4 22.Txf7!

Kvalitetsofferet, som vi var inne på i forrige spalte, viser seg nok en gang. I dette tilfellet får hvit to bønder for kvaliteten. Disse vil vise seg å bli veldig farlige.

22...Lxf7 23.Txf7 Td7 24.Txd7 Kxd7 25.exd5 g6 26.Dg4+ Kc7 27.De6 Kb7 28.De7+ Dc7 29.De4 Dd7 30.d6+ Ka6 31.Lf4 Tc8 32.Kh2 Tc4 33.Lg3 Tc8 34.Dd3+ Kb7 35.c4 Dc6 36.Db3 Ka8 37.a4 Te8 38.a5 Kb7 39.c5 Kc8 40.axb6 axb6 41.d5 Dxc5 42.Da4 Te3 43.Da8+ Kd7 44.Db7+ Ke8 45.d7+ Kd8 46.Lh4+ Te7 47.Dc8+

I denne stillinga ga Caruana opp. Etter 47... Dxc8 48. dxc8=D Kxd8 49. Lxe7 ligger hvit en hel løper over i sluttspillet, som er fullstendig tapt for sort.

Med tre seire og to remiser i langsjakken hadde Carlsen heldigvis en klar ledelse før hurtigsjakkpartiene på turneringas siste dag. Der gikk det nemlig ganske dårlig, med to tap, to remiser og bare en seier. Magnus Carlsen landet til slutt på 10.5 poeng av 15, og vant turneringa foran Caruana og Aronian. □

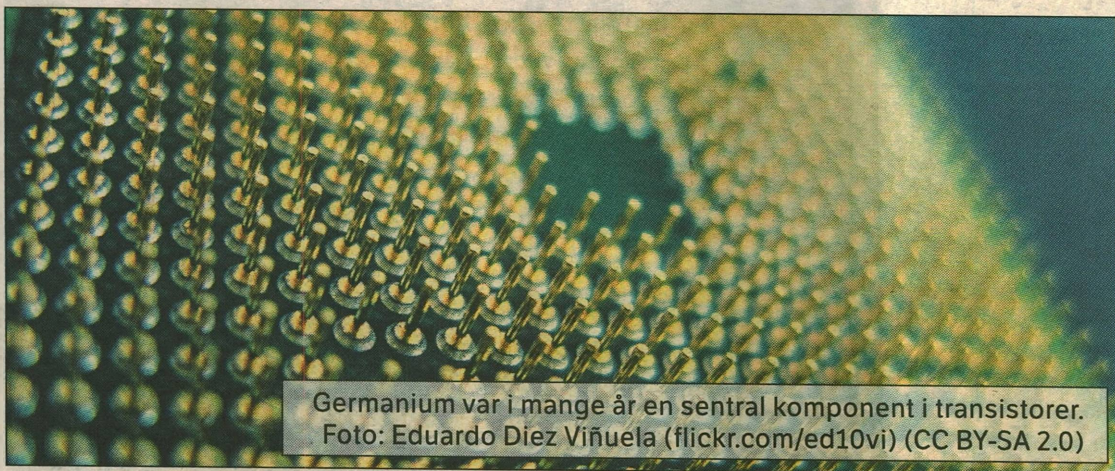
KJEMIEEN RUNDT OSS

BJARTE AARMO LUND
KULTUR@UTROPIA.NO

Ge ³²
Germanium
72.630 u

Germanium var i mange år en sentral komponent i transistorer.
Foto: Eduardo Diez Viñuela (flickr.com/ed10vi) (CC BY-SA 2.0)

På samme måte som gallium - presentert i forrige nummer - ble germanium først predikert av Dmitrij Mendelejev i 1871, som eka-silisium, siden det tilhører samme gruppe som silisium (og karbon).

Germanium ble identifisert av Clemens Winkler i 1886, oppkalt etter hans fedreland, Tyskland. Han ble tilsendt en prøve av et mineral som en gruvearbeider hadde oppfattet som uvanlig, og man fant ut at det stemte godt

overens med de egenskapene Mendelejev forutsa at det skulle ha.

Rent germanium ligner på silisium, og er et hardt og sprøtt metall. Det løser seg ikke opp i syrer, men baser løser det seg opp i.

Germanium ble den første halvlederen som ble tatt i bruk. Halvledere leder ikke strøm særlig godt i ren form hvis det ikke varmes opp til høye temperaturer, men hvis metallet dopes med andre grunnstoffer leder de strøm godt.

Denne egenskapen er essensiell i transistorer. Transistorer er selve fundamentet i elektronikk, og en moderne CPU inneholder over en milliard transistorer, mens Intel 8008 prosessoren fra 1971 hadde bare 2300 transistorer.

For at germanium skal kunne brukes i transistorer må det være svært rent. Man har oppnådd renhet på 1 til 10 milliarder, altså

at for 10 milliarder atomer med germanium er det bare et atom med forurensning.

Verdensproduksjonen før krigen var rundt 100kg, men etter krigen ble produksjonen økt, og i dag ligger produksjonen på over 100 tonn i dag.

Oksidet av germanium brukes mye i optikk, siden det har høy

lysbrytningsindeks. Spesielt i vidvinkelobjektiv, i mikroskop og i fiberoptiske kabler.

Germanium er ikke kjent som giftig for mennesker, og i mange år trodde man at det var gunstig for helsen, selv om det i dag ikke anbefales. Germanium dreper derimot noen bakteriearter, uten at det er blitt tatt i bruk som antibiotika. □

Video games: review

Monaco

A. R. TESCHNER
KULTUR@UTROPIA.NO

In Pocketwatch Games' Monaco, players each take the role of a master thief trying to stay alive and undetected while stealing masses of treasure. The game supports one to four players, including local multiplayer, even allowing you to use the same keyboard in the PC version. While you might expect a similar experience no matter how many are playing, it makes a big difference. The attitudes and abilities each player takes into the game can make it anywhere from a tightly organized and efficient heist to, as is much more likely, absolute chaos.

Monaco's scenarios are unlocked in a minimal story which introduces us to the player characters, with new ones becoming available as you progress. Each of these characters has a special ability which hugely affects your strategies in a given board: the Pickpocket loots very quickly, using his trained monkey to scoop things up automatically; the Lookout shows all players the positions of guards on your current level, allowing you to avoid them much more easily; and the Digger can actually plow straight through walls, noisily creating alternative routes. These and other characters can be selected between scenarios, allowing you a lot of flexibility when entering a new place, but if it's your first time through

you won't know what will be best. Each of their abilities is tremendous, and can drastically affect how a level resolves.

Each level has a set amount of loot that can be found, and the amount of time it takes to complete a scenario is recorded, but though you're rated for your performance, neither of these things are required to complete it. All you need to do is survive to the end, having completed the objectives and successfully escaped. Playing alone it's down to your wits, your ability to observe the layout, your chosen character's ability, and the equipment you find. You'd think that would be the case in multiplayer, but while you have more powers in the mix and can spread out to complete a level more quickly, you also increase the chance that one player will make a mistake, and when that happens things can quickly degrade into a mad dash to avoid capture or eliminate all the guards. The amount of chaos that can erupt in multiplayer is staggering. In my limited experience playing the game with two others, we rarely had a scenario resolve smoothly, and more than a few characters bit

the dust. (When you fail in single player you are allowed to try the scenario again using a different character, but in multiplayer you must be revived by your fellow thieves. Should your corpse be in an intractable spot, it may not be practical to rescue them, forcing you to restart the scenario.)

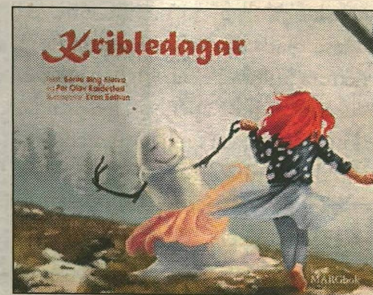
The bottom line has a lot to do with what you expect from the game, combined with who you bring with you. Solo is not as tough, and it may not feel that fulfilling unless you enjoy getting past a guard's line of sight, observing the intricate little details in a level, and figuring out how to break the machinery around you so you can sneak by. With a group, if you like managing chaotic situations, just about any mix of people might work. But if you want it to be a near-perfect Hollywood-style heist it's going to take a lot of practice and patient, diligent, experienced friends. The game is charming and colorful, and as of this writing is still being supported with extra gameplay modes and a level editor, but your enjoyment overall will depend a lot upon variables that are hard to pin down ahead of time. □

Book review

With wonder, with laughter

TIINA-MAARIA LAIHI
KULTUR@UTROPIA.NO

Kribledagar manages to inspire curiosity in both young and old, and it does so effortlessly.

Bente Bing Kleiva and Per Olav Kaldestad's *Kribledagar* is a story of young Nina's journey through a magical spring day, from the moment she opens her eyes in the morning to her night adventures in the dreamland.

The first part of the book is about Nina and her friend Bjørnar's adventures and play through a snow dappled spring forest; the second part shows Nina's dream journey through the night sky accompanied by the heavenly bodies and mythological figures. With fantastic elements celebrating a child's imagination, Nina's day is portrayed through playful text (in nynorsk) and Even Bøthun's vibrant art which together create something realistic and dreamlike at the same time.

Both Keiva and Kaldestad have long been active in the picture book field, creating the network 'Ord og Bilde' (Word and Picture) for those interested in combining word and images at a higher level. Collaboration is not something new for them, as they have

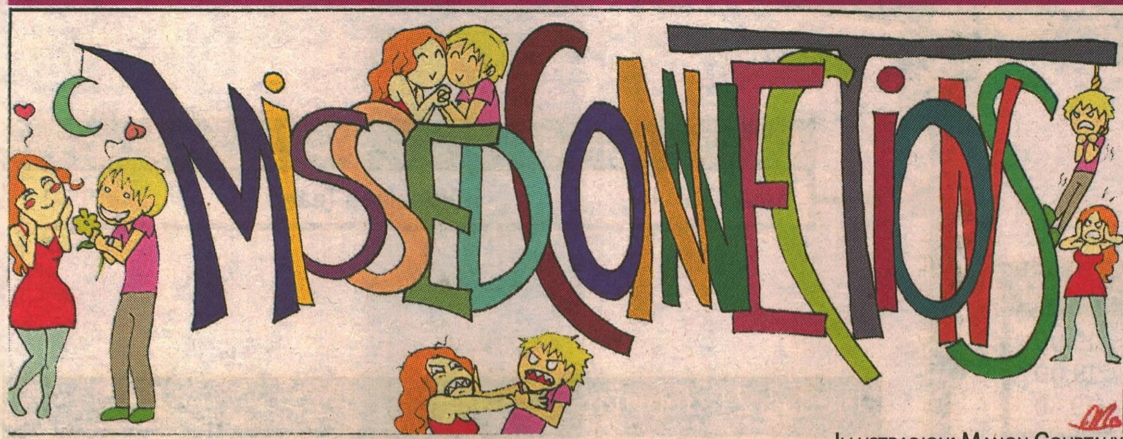
also written another children's book together, *En løvetanndrøm* (2006), which was also fairly well received. Bøthun is known for his photorealistic paintings, and his mixed-art medium plays wonderfully well with the boundary of real and unreal, just like the authors' words.

Showing a child's joy in a world without adults and without the constraints of everyday life, *Kribledagar* reminds us of the powerful, boundless power of imagination. With delightful art and intriguing rhymes, it creates a strong new addition to the picture book market. □

FACTS:

TITLE: KRIBLEDAGAR
PUBLISHER: MARGBOK
AUTHORS: BENTE BING KLEIVA & PER OLAV KALDESTAD
ILLUSTRATOR: EVEN BØTHUN
PUBLISHED IN: 2013

Missed Connections

ILLUSTRASJON: MANON COURTAUX

To the polar bear on Svalbard:

You stole my virtual key. I want it back!

To the Fox:

Can you please choose one sound? I keep getting confused by what you say.

To Norges arktiske studensamzzzzzz:

Why are you no longer called SiTo? Have you ever tried rhyming anything with "Samskipnaden"? Have you tried making any puns? It's too damn difficult, I say.

To that metal pole outside the University Library:

"Oh!" - "Em!" - "Gee!", you are so sexy. I just want to lick you all winter night long.

To whoever invented coffee:

I love you! I love you. Iloveyou. liiii loveyou-loveyouloveyouloveyoucanlhavesomemore-please?

To the warmer temperatures that have been gracing us here in Tromsø the last few days:

Yes finally! We love you! But wait... is that rain???

To the government:

Mmm, so I guess it wasn't a joke about not

giving one more month's worth of loans to the students then?

To my phone:

Oh my god! It's no joke then that you are designed to only last for a short amount of time! I feel so poor when I'm pushed to buy new phones every year!

To the emptiness in my head when I have to write something important:

Oh hi again! There you are being annoying as always. Oh well... I can't write anymore, do you want a beer?

To the person living above me in the Prestvannet student houses, listening to Michael Jackson's Earth song all night long with the window wide open:

I have nothing to say to you except: PLAY ANOTHER SONG FINALLY!!!!!!

To the Tromsø resident that owns the black mini pig I saw on Kvaløya:

omg, asdofkhaskdjfhaksdjfh, adsfadsf, awwww.. Where do you live? Can I take it for a walk? I am waiting for your reply!!!

To the new student house driv:

You look quite cute. We are going to have a lot of nice student experiences together, aren't we?

ANNONSE

Våre blide og flinke Tannpleiere
Christina og Kristin ønsker deg velkommen

- Undersøkelse med to røntgen, tannsteinsrens og puss kr 870,-
- Tannbleiking kr 3000,-
- Tannsmykker, saltblåsing etc.

Studentrabatt 20%

på disse prisene. Gjelder også på behandling utført av tannlege. Husk studentbevis.

Ring for time:

MNTF
Tanner i sentrum

Tannlege Kjærstad AS
Storgata 39, Tromsø,
tlf 776 83 188
resepsjon@tannlegekjaerstad.nhn.no

Tannlege Jan Erik Kjærstad
Tannpleiere Kristin Solvang og Christina Fredheim

Utroscope

Aries

We all think it's funny when people fall over in the streets, but seriously, stopping just to point and laugh at them is just rude! You need to stop it. If you don't stop it, you will be faced with the great danger of karma in the future.

Taurus

Oh yes we all love the taste of a really good vodka, but drinking it every day, several times a day won't make your problems go away. Then again, neither does milk.

Gemini

Stop being so lazy and start getting to classes on time! This is the 3rd week in a row that you missed your classes because of your absurd laziness. Think about the consequences it will have on your exams, maybe that could help get your lazy bum out of bed in the mornings!

Cancer

You need to forget about that person from the past, they're out of your life now and obsessing about it won't make them come back. It's also kind of pathetic. Move on and start enjoying your life, cause, quite frankly, you deserve it!

Leo

Your finances do not look so good this week, you will lose thousands and thousands of kroner if you don't stop playing those online betting games. Also, buying stupid things you don't really need won't help any. Control yourself!

Virgo

You won't make the person you like notice you by sitting around staring at them from afar like a creepy stalker, you have to drum up your courage and talk to them! Remember, "the one who dares nothing wins nothing."

Libra

You seriously need to start respecting the house rules in your student house and stop playing loud music, drinking and screaming out songs in the middle of the night. Your neighbours are trying to sleep!

Scorpio

Christmas time is over, and you won't lose the extra Christmas pounds you gained if you keep dipping into chips, junk food, and chocolate. Time to hit the gym! And maybe eat some salad once in a while? Remember, obesity is not a disease.

Sagittarius

This week looks particularly good for people born in the Sagittarius sign. You will have lots of luck in love, work, school and money. You might even become a millionaire, maybe...or maybe not, who knows. On second thought, you most likely won't.

Capricorn

Nothing special is in sight for the Capricorns this week. It all looks the same, same problems, same friends, same finances etc. If there is anything that changes, it might be that things get even more boring than they already are. But look on the bright side, at least you don't have any new problems, just the same ones!

Aquarius

Things look really bad for you this week, the only way to make things better for you is if you buy a new hat. It might sound crazy, but it's true. Just trust me, buy a new hat and things won't go so bad.

Pisces

You forgot to give your sweetheart a gift for Valentine's Day? Don't worry, they're planning on dumping you anyway. Don't be sad about, at least you saved some money.

ILLUSTRASJONER: MARIE SELJEHAUG JOHANSSON

KALENDER

19. februar - 4. mars 2014

Onsdag 19. februar

Amadeus Hålogaland Teater 19:00

Torsdag 20. februar

Preview 'BLIND' with Eskil Vogt, director	Verdensteateret	19:00
Amadeus	Hålogaland Teater	19:00
Herr Petters djevelske døgn	Kulturhuset	19:30

Fredag 21. februar

Lunsjkonsert	Kulturhuset	12:00
Exhale Quartet	Kulturhuset	21:00
Sudan Dudan	Café des Beaux-Arts	21:00
Internationa Latin Bootcamp - Ladies Styling ...	Salsademika	19:00
Amadeus	Hålogaland Teater	19:00

Lørdag 22. februar

Ølbryggekurs - påskeøl	Vertshuset Skarven	11:00-18:00
Barnelørdag: Jungelvers	Teaterkafeen	12:00
Orkesteret mitt - barnas konsert	Kulturhuset	14:00
Operakafé	Teaterkafeen	15:00
Amadeus	Hålogaland Teater	18:00
...Internationa Latin Bootcamp - Ladies Styling ...	Salsademika	

Søndag 23. februar

Orkesteret mitt - barnas konsert	Kulturhuset	14:00
Orkesteret mitt - barnas konsert	Kulturhuset	15:30
...Internationa Latin Bootcamp - Ladies Styling	Salsademika	

Tirsdag 25. februar

Amadeus Hålogaland Teater 19:00

Onsdag 26. februar

Game On	Kulturhuset	18:00
Amadeus	Hålogaland Teater	19:00

Torsdag 27. februar

Game On	Kulturhuset	18:00
Amadeus	Hålogaland Teater	19:00
Game On	Kulturhuset	20:00

Fredag 28. februar

Lunsjkonsert	Kulturhuset	12:00
Amadeus	Hålogaland Teater	19:00
Operakveld om Chess, opera og kjærligheten!	Kulturhuset	19:30
Hjerterå	Driv	22:00

Søndag 2. mars

En HAUG med TUBA Kulturhuset 20:30

MUSIKK TEATER/DANS
ANNET

calendar layout by Lukas Lindinger

WWW.UTROPIA.NO